UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Stipulatione seruorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

malefício, vt pꝛius cõueniatur faciens, quam alij. l. ſi vero plures. §. interdum. de his qui deie. vel effu. ⁊ no. eo. tit. l. ij. i glo. ij Item ſicut inter illos vnus ſoluens habet contra alios beneficium vtilis actionis, ita iter iſtos, l. iiij. ſ. de his q deie. vel effu. Item ſicut inter illos eſt beneficiũ diuiſionis, ita inter iſtos, eadem ratione. Ita intelligi debet d. l. fin. licet noſtri doct. hoc nõ declarauerint. Item apparet, quod vnius ſolutio liberat alios,
5 d. l. j. in fine, cũ l. ſeq. ⁊ ſeq. ¶ † Quinto quero, filius acquiſiuit obligationem ex cauſa peculij pꝛofectitij, ⁊ ſic etiã hodie acquiritur patri., licet apud filium remaneat naturalis, vtrum pater ⁊ filius erunt duo rei credendi? Et videtur quod ſic, quia quanquam apud vnum ſit ciuilis, apud alium naturalis, ſi tamen ad idem ex eadem cauſa, nõ impeditur conſtitutio duoꝛum reoꝛum, l. ſi ex duobus. §. j. ſ. eodem, ⁊ hoc tenet gloſſ. ſ. de conditio. indebi. l. frater a fratre. in pꝛimã gloſſ. magna. Pꝛo hoc videt tex. ſ. de pactis. l. ſi vnus. in pꝛincip. Contrarium credo, quod non ſunt coꝛrei. Pꝛimo, quia hic eſt diuerſitas i cauſa: nam filio debetur ex ſuo contractu, patri ex diſpſitione legali. Pꝛeterea, ſi eſſent coꝛrei, debitoꝛ poſſet ſoluere filio etiam patre pꝛohibẽte. argu. l. vero pꝛocuratoꝛi. §. j. j. de ſolu. ⁊ l. aliud. ſed filio non poſſet ſolui patre viuẽte l. quod ſeruus. ſ. depo. ⁊ j. de ſol. l. ſi quis ſeruo. ergo ⁊c. Pꝛeterea, quia pactum filij, vel iuſiurandum ab eo delatum, patri non nocet, ſ. de pac. l. contra iuris. §. fin. ⁊ l. quãto magis. de iureiu. cum ſimi. quod ſecus eſt in duobus reis vt j. dicam. Non obſt. gloſſ. d. l. frater a fratre. quia ibi eſt dictio quaſi. que eſt nota impꝛopꝛietatis. Idem dico in d. l. ſi vnus. filius ⁊ pater equiparantur duobus reis credendi, quia vtrique poteſt ſolui ante pꝛohibitionem patris, non tamen ſunt duo rei, ſed magis eos equiparo cedenti, ⁊ ceſſionario, l. ij. C. de noua. ¶ Sexto ⁊ vltimo cõcludo circa pꝛemiſſa duas regulas. Pꝛi-
6 ma eſt, † quod plures rei debendi ſunt, quãdo plures inſolidum debent idem vere vel ficte ex vna eademque cauſa pꝛĩcipaliter, ⁊ ex voluntate. Expone iſtam regulam, plures inſolidum, dixi, quia ſecus ſi pꝛo parte, l. reos. §. cum tabulis. ſupra eodem. ⁊ C. eodem. authen. hoc ita. Item, dixi, quia ſecus ſi diuerſum. l. ſi id quod. ſupꝛa eodem. Vere vel ficte, dixi, pꝛopter ea que dixi, ſupꝛa eodem l. nemo eſt qui neſciat. Ex vna eademque cauſa, dixi pꝛopter ea que dixi ſupꝛa ead. l. i ij. q. pꝛin. Pꝛincipaliter, dixi, quia ſecus in acceſſoꝛijs, vt dixi ſupꝛa eodem. l. eãdem. in v. queſtione. Ex voluntate, ido dixi, quia ſi ex neceſſitate, nõ ſunt pꝛopꝛie duo rei, vt plures tutoꝛes, vt dixi ſ. eodem. l. eandem. in vi. queſtione: vel plures ex quaſi malefício, vt hac eadem lege, l iiij. queſtione. vel ex natura rei, quia ĩdiuidua, vt dixi ſ. eodem. l. ij.
7 in iij. q. ¶ † Secunda regula eſt, quod plures rei credendi ſunt, quãdo pluribus inſolidum debetur idem vere, vel ficte, ex vna, eademque cauſa pꝛincipaliter, ⁊ ex voluntate. Pꝛincipaliter, dixi, quia ſecus ſi vni pꝛincipaliter, alij ex conſequentia, vt dixi hac l. in j. ij. ⁊ v. queſtione. Cetera verba ſunt expoſita ſupꝛa. Et hanc materiam, qualiter conſtituuntur duo rei, habes expeditam inter has leges, videlicet ſupꝛa eodem, l. ij. ⁊ l. nemo eſt qui neſciat. ⁊ l. eandem. ⁊ hac lege.

ADDITIONES.

a Io. Fr. Ru. ¶ Pꝛimo adde Ange. de Are. in §. fi. Inſti. eod. tit. vbi refert ⁊ ſequitur doc. Barto. hic.
b Alexan. ¶ Secundo quero. Et de hac queſt. vide Bartol. in repe. auth. hoc ita. C. eod. ⁊ in l. opere. ſ. de oper. lib. ⁊ Bal. in l. ij. C. de lib. ⁊ eoꝛum lib. circa medium. ⁊ Ang. in l. ſi ſeru⁹. §. ſi plurium ſ. ſi quis cau. ⁊ vide Bartol. ⁊ quod ibi dixi in l. ſi id quod. ſupꝛa eodem. ⁊ ibi Pau. de Caſt. ¶ Adde Bal. conſilio ccxxj. ij. vol. ⁊ Alex. conſi. cxvi. vol. iiij.
c ¶ Alex. Tertio dico. Omnia iſta vſq3 in finem ponit Bar. in d. authen. hoc ita in repe.
d ¶ Alex. Quarto quero. Quando plures ſunt obligati ex quaſi malefício, an ſint coꝛrei, dic qḋ nõ, quod ſequit in l. j. C. de cõdi. furt. ⁊ Bald. in l. j. in j. colum. C. ſi plures vna ſenten. Sed pone, ſtatutum imponit penam hoc modo, videlicet, imponimus penam Capitaneo, ⁊ Antianis in centum, dicit Bald. poſt Cyn. in authentica, cauſa que fit cum monacho. C. de epiſcopis ⁊ clericis. quod quilibet habet pꝛo dimidia tantum. Sed quid in obligationem in ſentẽtia ex malefício, vide Bal. in l. j. in j. col. C. ſi plures vna ſententia.

De ſtipulatione ſeruoꝛum. Tit iij.

1 Pꝛocuratoꝛ debet ſtipulaꝛi ſibi pꝛocuratoꝛio nomine domini, non domino.
2 Tutoꝛ vel curatoꝛ quando ſtipulantur, qualiter concipiant ſtipulationem.
3 Titulus, de ſtipulatione ſeruoꝛum, qui loquitur in ſeruo, habet locum in monacho ſtipulante ſibi, vel monaſterio.

Cum ſeruus ſtipulatur.

¶ Opp. j. e. l. ij. ⁊ l. ſeruus cõmunis Meuij. Sl. dicit, quod hic eſt regulare. fallit ibi, ⁊ in alijs caſibus hic no. ⁊ in quolibet eoꝛu3 ratio videbitur.
1 ¶ † Quero an ſit differentia ſi pꝛocuratoꝛ ſtipularetur ſibi vel domino? Et quidam quod ſi ſtipulatur domino, idem eſt ac ſi ſtipularetur extraneo: ſed ſi ibi pꝛocuratoꝛio nomine, valet, ⁊ vide gl. Iſtam gl. non tenui vobis ſimpliciter, q2 etiã ad hoc, vt actio queratur ſibi, eſt neceſſe quod verba conferãtur in perſonam ipſius, dixi in l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis inſulã. ſ. de
2 verbo. obli. ⁊ dic vt ibi dixi. ¶ † Quero, quid de tutoꝛe, ⁊ curatoꝛe? Dic vt in gl. ⁊ bene, tamen plene in d. §. ſi quis inſulã. dixi: ⁊
3 iſtam gl. teneatis. ¶ † Vltimo ad oſtendẽdum vtilitatem huius
a materie, idem dico in monacho[a] ſtipulante ſibi, vel monaſterio,
b quod hic titulus dicit in ſeruo[b], arg. eius quod no. ſ. de acquir. poſſ. l. cum heredes. §. fi. ⁊ quod ibi dixi.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ In monacho, Adde Inn. in c. cum olim. ij. extra de pꝛiui. ⁊ facit ad no. per doc. in l. j. ſ. de vul. ⁊ pupil. in j. q. i ij. queſt. pꝛinci. Et hac ratione dicit Bal. in l. interpoſitas. C. de trãſac. quod ſicut dominus nõ tenetur, nec obligatur ſeruo, ſi ei per ſtipulationem pꝛomiſerit, vt ibi: ita nec Abbas monacho putatiuo, vide aliquid per Mod. in l. j. §. Item acquirimus. de acqui. poſ. ⁊ vide Bar. in l. ſi ſeruus teſtamento manumiſſus. ſ. eod. ⁊ per Bar. ⁊ Imol. j. hac ead. l. §. ſi fructuarius. in fi.
b ¶ Alex. Dicit in ſeruo. Adde, quod ſcripſi in l. j. ſ. per ſeruũ. ſ. de acqui. poſ. ⁊ per Pau. de Ca. in d. l. j. §. itẽ acquirimus. ⁊ per Bar. ⁊ Bald. in l. cũ pꝛoponas. C. de here. inſti. Cano. in c. pen. de pꝛoba. adde Bar. in l. non ad ea ff. de condi. ⁊ demon.

§. Si ſeruus tuus.

Stipulatio inutilis nõ tollit domino rei vendicationem. h. d. Opp. de l. ij. ſ. ſi cer. pe. Sol. hic in ſtipulatione inutili, ibi in ſtipulatione vtili.
1 Sequenti ſtipulatione an tollatur obligatio nata ex numeratione.

§. Si ſeruus communis meus.

Stipulatio facta vni, non tollit certi condictionẽ ex mutuo alteri acquiſitam. h. d. ¶ Op. de l. ſi ita fuero ſtipulatus. ⁊ l. cũ eni3. j. de noua. Sol. ibi fuit ſtipulatus ille, qui mutuauit: hic alius, vt vidiſtis i l. qui Rome. §. Chꝛyſogonus. ¶ Quero, quare vterq3 non poteſt petere? Et ratio eſt, ne teneatur ſoluere vtriq3: q2 bona fides non patitur, l. qui bis. ſ. de verb. ob. Sed quero, que eſt ratio, quare magis datur actio illi, cuius nomine fuit mutuata? Dic rationem, per l. bona fides. ſ. depo. Et doc. allegant iſtum
1 §. an † per ſequentem ſtipulationẽ tollatur obligatio nata ex numeratione. quod dic plene, vt ſ. ſi cer. pe. l. certi conditio. §. quoniam. ⁊ plene per Cy. C. ſi cert. pet. l. ij.

§. Communis ſeruus.

Quod vni ex dominis nõ acquiritur, alteri querit, cui ſolidũ queri põt. h. d. ¶ Op. de l. ſi plures. ſ. de pac. Gl. j. nõ ſoluit iſta contraria, ſed tãgit. ⁊ vide eam que incipit, ſubaudi, quo ad quid, ⁊ quo ad quid nõ. Et quid ſit iſtud dicere, ponit Dy. Sol. Dic latius. Quandoque habetur reſpectus ad ſubſtantiam perſone, ⁊ tunc tantum poteſt ſuſtinere perſonã vnius, l. ſi plures. ſ. de pac. Aut habetur reſpectus ad officium, ⁊ tũc aut ſunt officia repugnantia, ⁊ non põt vicem pluriũ perſonarum ſuſtinere, l. quiſquis. C. de poſtulando. ⁊ l. nemo. de aſſeſſoꝛib. Aut non ſunt officia repugnantia, ⁊ poteſt, l. ij. ſupꝛa, de adop. ¶ Oppo. de l. pꝛoinde. §. ſi ſeruus communis. j. eod. Sol. vt ibi in gloſſ.
1 Stipulatio alternatiua, quando vterque eſt capax, eſt in totum inutilis, ⁊ hodie hoc coꝛrigitur,
2 Adiectio fit per vel ſicut per aut.
3 Seruus quãdo ſtipulatur domino, ⁊ vſufructuario, vſufructuarius eſt adiectus ſtipulationi.
4 Argu. de ſeruo fructuario habet locum in monacho vnius monaſterij poſito ad regimen alicuius eccleſie.

§. Si fructuarius.

Alternatiua inter perſonas, quib⁹ equaliter põt queri, vitiat ſtipulationem, ſed ſi alteri tantũ poteſt queri alius habebit vt adiectus. h. d. Ad euidentiã debetis ſcire, q ſeruus fructuarius querit fructuario ex re fructuarij, ⁊ opera ſua, do-
1 mino vero ſuo poteſt ex quacunque cauſa querere. ¶ † Quero, vtrũ ſtipulatio alternatiua ſit inutilis totaliter? Gloſ. variat hic Tu tene, eſt inutilis totaliter. Et eſt rõ, q2 vterq3 eſt capax obligatiõis i pꝛimo caſu §. vt hic dicit tex. put hic eſt litera affirmatiua potuiſſet, q eſt vera, ⁊ hoc t3. gl. j. e. l. ſi ex re. i pꝛin. Dy. ⁊ hic. Itẽ no. q hoc hodie coꝛrigitur, vt dicam j. eo. l. itẽ ſi ſeruus. iſi.

Item

2 ¶†Item no.ꝙ adiectio fit per vel,ſicut per aut. ¶†Item no.
3 ꝙ vſufructuarius eſt adiectus lꝫ ſit primo noiatus, arg.ↄ̄ ſolu.
mat.l.Caius.in fin.vbi dixi.⁊.ſ̄.titul.ij.l.eum qui ita.§.qui ſibi.
4 ¶†Ulti.no.ꝙ omnia que dn̄r in ſeruo fructuario, puto ꝙ habeant locum in monacho monaſterij vnius poſito ad reginien alicuius eccleſie,vt illi eccleſie querat ex re,vel opera ſua,monaſterio vero proprio querat alijs caſibus.

a **§.Cum ſeruus communis.** [a]Si ſtipulatio principalis ↄfert in perſonā vnius,penalis in perſonā alteri⁹, prima p penalem non nouat ipſo iure,ſed ope exceptionis perimit.h.d. ¶Op.de l.obligationum fere.§.fi.⁊ l.ita ſtipulatus.in fi.ſ̄.de ver.obl.Sol.dt hic gl.fi.ibi,qn̄ in perſonā vnius: hic qn̄ in pſonam diuerſorū.Et aſſignat rōnem, q2 ↄdōnem dn̄i primi non pōt facere deteriorem. Sed iſta rō nō vr̄ vera,q2 lꝫ poſt acquiſitionem perfectā nō poſſit,tn̄ in ipſo actu acquirendi poteſt,vt.ſ̄.de pact.l.ↄ̄ iuris.§.fi.⁊ l.ſeq.⁊.ſ̄.de do.except.l.apud Celſum.§.in hac.ſm̄ Dyn. Sed forte pōt preiudicare non ipſo iure,ſed ope exceptionis.Uel dic,qd etiam ſi ipſe ſtipulator ↄferret ſtiplōnem penalem in perſonā alterius,non nouaretur ipſo iure,per hunc.§.Rō,q2 non eſt preſumptio voluntatis,ar. pro hoc.ſ̄.ti.ij.l.fi.§.cum mihi.Dices tu,imo ↄ̄rium, q2 interuentu noue perſone facilius preſumitur nouatio,vt Inſtit.qui.mo.tol.obli.§.preterea.Sol.illud verū, qn̄ interuenit noua pſona ex parte pmittentis:hic qn̄ ex parte ſtipulantis,ſine cui⁹ voluntate non pōt nouari actio,vt.j.de noua.l.ſi Stichum.§.fi.ſꝫ hic inducitur iſta nouatio facto debitoris nō ſoluentis ſine creditoris voluntate:ſed q2 creditor ab initio ↄſenſit,inducit doli exceptio. Et hoc intelligas,qn̄ ex cā lucratiua,vt plene dixi in d.l.ita ſtipulatus.ſ̄.ti.ij. ¶Quero,iſta ſtiplō penalis cui q̄rat: Una gl.dt ꝙ vtriq;,⁊ male dicit,q2 ↄ̄ tex.ideo dic, quod vni tm̄: ⁊ primo obſtat exceptio ex equitate quam dixi.

ADDITIO.

a Alex. ¶Cum ſeruus communis. Adde l.non ad ea. de condi. ⁊ demon.

LEX II.

h ☞Notarius conſtituens aliquem procuratorem, pōt ipſemet inſtrm̄ conficere,⁊ probabit,non tn̄ procurator releuabitur ab onere ſatiſdationis.
2 Iudex ⁊ notarius an poſſint ſcribere acta facta coram ſe.
3 Notarius pōt ſcribere ⁊ publicare teſtm̄ ſuum proprium.
4 Seruus quare non pōt ſtipulari ſe ſibi,ſed dn̄o ſic.
5 Tutor ſi ſtipulatur a ſeipſo pupillo,non valet.
6 Tutor an poſſit ſibimet tradere.

a **Seruus communis.** [a]Inter eū q ſibi ſtipulatur,⁊ rem in ſtiplōnem deductam dꝫ eē diuerſitas.h.d.Gl.ponit caſum vſq; ibi,⁊ rō eſt,⁊c.Diuide. Primo,ponit dictū.Scdo,rn̄det tacite obiectioni. Scda ibi,non enim,⁊c.⁊ ſubaudi in tex.ſic.Sed cum dn̄ium querat traditione, ergo ipſemet tradet ſibijpſi, qd eſt impoſſibile, cum inter accipientem,⁊ rē traditam,debeat eē diuerſitas.Adde hoc rn̄r,non enim,⁊c. ¶No.ꝙ dꝫ eē diuerſitas inter accipientē,⁊ rē acceptā, ſtipulantem,⁊ rem ſtipulatā. ¶Op.ſ̄.eo.l.j.in princ.Sol.fallit hic,⁊ eſt rō,vt gl.dicit duplex,ciuilis ⁊ naturalis : naturalis,q2 ipſo iure quilibet eſt liber,ergo,⁊c.Item rō ciuilis eſt,illud pōt queri ſeruo,qd poſſet ei facto libero.vt.C.ſi ſer.exte.l.j.ſed ei facto libero non poſſet queri ſtiplō de ſeipſo,ergo, ⁊c. Iſtud vult dicere gl. ¶Contra iſtam rōnem ciuilem opp.j.eo.ſi ſeru⁹ cōis meus.vbi ſeruus pōt ſtipulari viam,vel iter,lꝫ ſibi facto libero non poſſit queri,q2 non hꝫ fundum.Sol.lꝫ non poſſit ſibi queri, pōt tn̄ queri alij,vel ēt ipſimet facto libero,ſi contingeret eū habere fundum.Contra hoc op.de l.⁊ ſi maxime.de ſer.leg. Sol. aliud in legato,aliud in ſtiplōne. Rōnem dicā.j.eo.l.proinde.
1 §.fi.habes recitatam gl. ¶Quero,quidā notarius fecit quē,p-
b curatorem,⁊ ipſemet ſcripſit inſtrm̄ publicum,an probet[b],⁊ ſuf
c ficiat:vr̄ qd non,q2 notarius dꝫ eē rogatus[c],vt in aut. de tabell. §.nos aūt.ſed inter rogantem ⁊ rogatū dꝫ eē diuerſitas,vt hac l.ergo inſtrm̄ non eſt publicum.Ego dico,ꝙ inſtrm̄ pcuratoriū continet duo principaliter. Primo mandatum factum pcuratori,⁊ hoc pbat,⁊ ad hoc ſufficiat tale inſtrm̄:ſicut in literis dn̄i, l.ſi pcuratorem.ſ̄.de procu. Item ſicut liber rōnum pbat ↄ̄ argentarium,vt no.ſ̄.de eden.l.quedam.§.nummularios. lꝫ ipſe debeat rogari.l.ſi quis ex argentarijs.§.pertinere.ſ̄.de eden.⁊ l.non putauit.§.ſi quis ſua manu.ſ̄.de bo.poſ.ↄ̄tabul. Nec obſ. quod non eſt rogatus,q2 illud verum, ꝙ dꝫ rogari a partibus, vbi ſunt partes,vel ab vna,vbi eſt vna tm̄,vt no. in d.§.nos aūt. ſed vbi nulla eſt pars,ſufficit quod ipſe ppria volūtate ſcribat. A ſimili, iudex dꝫ ſuum officium,⁊ authoritatem interponere parte petente.l.iiij.§.hoc aūt.⁊ ibi plene dixi.de dam.infec. ſed qn̄ ipſe ad ſui petitionem authoritatem interponit,nō eſt neceſſaria alterius.ſ̄.de adop.l.ſi conſul.cum ſi.Et predicta vera,qd hoc inſtrm̄ pbat pro ipſo procuratore,hoc inducente ad legitimationem perſone ſue.Item pbat p parte hoc inducente ↄ̄ ipſum ad hoc vt factum pcuratoris ei preiudicet.ſed ſi ipſe cōſtituens vellet probare aliquem fuiſſe pcuratorem ſuū ex inſtrō ſuo pro eo fidem nō faceret,ar.de fal.l.vxori.§.j.⁊ quod ibi no. ⁊ l.de eo.cum l.ſeq.eo.tit.niſi pbaret ante illi inſtrō fidem impoſitam,arg.C.de fi.inſtr.l.fi.Secundo,continet inſtrm̄ pcuratorium ſtiplōnem,per quam pcurator releuat ab onere ſatiſdanti,ſm̄.§.ſi vero aliquis.Inſt.de ſatiſd.Et in hoc dico,ꝙ tale inſtrm̄ nō ſufficit:q2 ipſemet notarius non pōt a ſeipſo ſtipulari, qm̄ inter ſtipulantem ⁊ pmittentem dꝫ eē diuerſitas, arg. hui⁹ l.⁊.ſ̄.de aut.tu.l.pupillus.§.item ipſe tu or. Pro hoc optime.
2 ſ̄.de pcu.l.lꝫ.§.ſi plures. ¶†Quero,pone ꝙ aliquis iudex eſt
d notarius,an poſſit ſcribere[d] geſta coram ſe. Rn̄.non,q2 tractat potius de preiudicio alterius,quam ſuo,alium ergo dꝫ adhibere,vt ex̄ de pb.c.qm̄ ↄ̄ falſam.⁊ de teſti.c.cum a nobis. ⁊ ibi per Inn.fallit ſi eēt ſtatutum,vel ↄſuetudo ciuitatis,vel caſtri:tunc .n.illi ſcripture ſtaret,argu.C.de eman.libe.l.j.⁊ vr̄ expreſſum
3 ex de fi.inſtr.c.cum dilectus. ¶†Quero,an notarius poſſit ſcri
e bere,⁊ publicare teſtm̄ ſuum pprium : Dico ꝙ ſic[e], q2 de facto ſuo pprio tractat,⁊ nemini ex hoc damnū affert,lꝫ forte lucrū auferat venientibus ab inteſtato. arg. eorum que.ſ̄.dicta ſunt. Pro hoc l.quoties.§.j.de her.inſt.vbi ipſemet teſtator ſcripſit,
4 ⁊ ſemper intellige adhibitis teſtib⁹. ¶†Quero circa legē,que eſt rō,ꝙ non pōt ſtipulari ſe ſibi:ſed ſe dn̄o ſic. Rn̄d.qn̄ ſtipulat ſe ſibi,querit dn̄o per mediam perſonā ipſius,quod eē nō pōt. Sed qn̄ ſtipulat ſe dn̄o,querit dn̄o directo,ita quod nullo modo
5 per ipſum ſeruum facit tranſitū. ¶†Iuxta hoc quero,ſi tutor ſtipularet,vel emeret ſibijpſi tutorio noie a ſeipſo non valeret, arg.huius l.⁊ d.l.pupillus.§.itē ipſe tutor.Sed pone,ꝙ ſtipulat a ſeipſo pupillo,pōt.n.pupillo ſtipulari,vt not.ſ̄.l.proxi. in prin.an valeat:quod vr̄,vt hic.Contrarium credo,ꝙ hoc caſu facit tranſitum per perſonā tutoris, cui querit directa,⁊ pupillo vtilis.l.eum qui.§.actori.ſ̄.de conſti.pec.⁊ quod no.ſ̄.de adm.
f tu.l.quoties.in prin.ergo eſt eadē rō. ¶Item quero[f],an tutor,
6 †vel alius officialis poſſit ſibimet tradere:Ur̄ ꝙ non,vt hic,⁊ ex̄ de inſti.c.fi.In ↄ̄rium.ſ̄.de ↄ̄h.emp.l.fiſtulas.§.j.Dic,aut quis ſibijpſi tradit,⁊ accipit eodem reſpectu,⁊ non pōt,vt hic,q2 hic vt ſeruus tradebat,⁊ vt ſeruus accipiebat. Aut diuerſis reſpectibus,vt q2 tradit vt tutor,accipit vt ipſe,⁊ tunc aut fit ex neceſſitate precedentis ↄ̄ctus,⁊ pōt fieri d.l.fiſtulas.§.j.Aut null⁹ preceſſit ↄ̄ctus,⁊ tunc non pōt d.c.fi.de inſtit.⁊ argu.eorum que dicta ſunt.Horum ratio pꝫ intelligenti.

ADDITIONES.

a Pom. ¶Seruus cōis.Facit tex.in c.fi.ex̄ de inſtit.⁊ ibi Cano. licet in ↄ̄rium faciat in l.ſenatus.§.fin.ſ̄.de lega.j.vbi inter legatarium,⁊ rem legatam,nō dicitur diuerſitas.Sꝫ ibi vide Pau. de Caſtr.
b Alex. ¶An pbet.An notarius poſſit eē rogatus de inſtrō pcuratoris in ſeipſum,vide aliqua pulchra,que dixit Bart. in l.ex ſnia.ff.de teſta.tu.⁊ quod ibi dixi,⁊ quod no.in l.filius.§.ſequēs queſtio.⁊ in l.impuberē.in fin.⁊ in l.vxori legatū.j.de fal. ⁊ vide j.ea.l.⁊ ad q.Bar.hic,vide Io.An.in regula,cū qd vna. de reg. iur.in vj.in Mer.⁊ vide eundē in c.cum a nobis.de teſti.⁊ quod no.in c.qm̄ ↄ̄.de pb.⁊ no.Bal.in l.ſi ↄſul.de adop.⁊ ibi Bart.⁊ ꝙ non poſſit,tꝫ Bal.in l.iudices.in fi.de fi.inſtr. tangit etiā Io. Andr.in d. regula,cum quid vna.an inſtrm̄ notarij pcuratoris mei pductū pbet. ¶Adde qn̄ notarius poſſit inſtrm̄ publicum de negotio ſuo conficere,Bal.conſ.cxliij.iij.lib.
c Alex. ¶Dꝫ eſſe rogatus.Ibi dum dicit,ꝙ notarius dꝫ rogari a partibus,dicit Ang.in l.fi.per illum tex.in verſ.in teſtationē redegiſſet.ff.p derelicto.ꝙ tabellio rogat⁹ de vna pteſtatione, ad petitionem ſolius proteſtantis pōt conficere publicū inſtrm̄. alleg.no.in auth.de tabel.§.ſancimus.⁊ vide Bal. in rub.C.de fid.inſtr.⁊ Io.And.in tit.de inſtr.edi.§.poſtquam.in addi.que incipit.hanc materiam,
d Ale. ¶An poſſit ſcribere.Adde Bar. in l.iubem⁹.§.ſane.C.de ſacroſ.eccl.quod intellige vt ibi p eum. ⁊ circa veritatē dictorū p Bar.hic,vide tu Are.in c.ex literis.ex̄ de proba.
e Ale. ¶Dico ꝙ ſic.Per eundem Bar.in l.ſeruus.ſ̄.de teſtam.

f Alex. ¶ Item quero. Adde Bal. in l. cum ipſe. C. de contrahē. emp. ⁊ vide Inſt. de act. §. actionum. in materia tutele, in xxv. q. ⁊ Bar. in l. ſingularia, in iij. q. ibi, ſed ſi notarius. ſ. ſi cer. pet. ⁊ p Imo. in l. j. §. fuit queſitum. ſ. ad Treb.

LEX IIII.

1 ☞ Clauſula generalis, quando non referatur ad ſpecificata.
2 Teſtator ſi dicit lego omnibus fratribus capam, ⁊ Priori bibliā, Prior etiam habebit capam.

SI ſeruus communis ſibi ⁊ vni.

Gñalis pmiſſio referf etiam ad eum, cui ſpecialiter eſt pmiſſum. h. d. ¶ Op. de l. j. §. cōis ſeruus. ſ. eo. Sol. Ibi non poterat querere vtriqʒ: hic ſic. ¶ Op. de l. cum qđ. C. de leg. Gl. in verb. dodrans. dicit, aliud in vltimis voluntatibus, aliud in contractibus. Sʒ non eſt ratio diuerſitatis. Uel aliter, vt gl. ſed non conſtat. Tu ſolue, qñ ſunt plures noīationes vniformiter, ⁊ per eundem modū, nihil releuat. ſecus ſi non vniformiter, vt hic. Et hanc ſol. ponit Old. ¶ Op. de l. alimenta. §. baſilice. ſ. de alim. lega. Solu. ibi legatū non eſt multiplicabile, hic venit in diſpoſitione illud, quod erat multiplicabile. ¶ Op. de l. ſtiplōnes ꝯmodiſſimuʒ. ⁊ l. doli cl'a. ſ. de ver. obl. ⁊ l. ſanctio legum. j. de pe. Sol.
1 † Qñqʒ prece-
a dit[a] clauſula. ſ. ſpecialis, ⁊ ſequif gñalis, tunc nō refertur ad ſpecificata, vt in ꝯrījs, qñqʒ econtra, precedit generalis, ⁊ ſequitur ſpecialis, tunc referf ad oīa ēt ſpecificata, vt hic, ⁊ l. Titia. §. qui Marco. ſ. de an. leg. Ex hoc apparet ſol. qōnis, Lego fratribus
2 † predicatoribus cuilibet capā, ⁊ Priori bibliam, an Prior dʒ hr̄e capam ⁊ bibliā? Certe ſic, ſi clauſula gñalis preceſſit: ſecus ſi ſecuta, vt ex predictis pʒ, ſm Petr. hic, ⁊ ponif p Cyn. in l. cum queſtio. C. de leg. Sed contra predictam diſtin. vr̄ caſus in l. ſer no. ſ. de pecu. leg. Sed ibi genus ⁊ ſpecies cadit inter res legatas, hic vero inter perſonas, quibus legatur. Rō pʒ intuenti.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Quandoqʒ precedit, Adde no. p Ang. ⁊ Imo. in l. doli clauſula. ſ. de ver. obl. ⁊ Bar. in l. ſi conſul. ſ. de ado. ⁊ ibi per Gul. in fi. ibi, ex hoc apparet ſol. queſtionis.

LEX V.

SEruus cōis ſic omnium.

Ex ſtiplōne ſerui cōis, acquirif dn̄is pro parte dn̄ica, niſi fuerit vnus noīatus, vel iubens: ideʒ in alijs acquiſitionibus. h. d. cum l. ſeq. ¶ Opp. de l. ſi cōis ſeruꝰ ita. j. eo. vbi dʒ inſpici, an noīe pprio vel appellatiuo. Sol. intellige iſtas ſm illam. Ulterius dr̄, qđ ei acquirif qui iuſſit. Contra. C. per quas perſonas no. acqui. l. fi. Intellige, qñ vnus iuſſit, ⁊ ei fuit ſtipulatus: ſecus qñ vnus iuſſit, ⁊ alteri ſtipulaf noīatim, tunc pcedit d. l. fi. ¶ Sed quero tunc quid iuris? Gloſ. hic in verb. iuſſu. vr̄ diſtinguere ſm Io. ad quem res pertineat. Alia eſt opi. Azo. ſʒ iſta eſt vera, vt inſpiciamus ad quem pertineat, ⁊ colligif ex tex. illius l. fi. ibi, neqʒ enim, ⁊c. dum dicit, alienum lucrum transferre. ⁊ dum dicit, repentinum adducat ſolatium.

LEX VII.

PRoinde.

1 ¶ Op. j. eo. l. ſi cōis ſeruꝰ ita. Sol.
a Intellige qđ hec noīa appellatiua preceſſerunt, vt in gl. in verb. noīatim. Sed pone qđ partes dominice non faciunt totum, vt dt gl. ⁊ ſic nō to-
a tū acquirif. Dicit gl. qđ diuidif illud qđ acquirif. Hoc aūt eſſe pōt, ſi alter dominus hr̄et pro derelicto, vel deceſſerat hereditate non adita. Iſtud dictū non pcedit in teris text. ſi duo fuerunt noīati, vel iubentes. Nam lʒ eorum portiones non faciant totū, tamen habebunt totū, vt tex. dt, ⁊ in tot partes diuidetur. Nam ſi vnus hʒ tertiam partē, alius quartam, ⁊ eorum iuſſu ſeruꝰ ſtipulatus eſt, fierent de toto, qđ ſtipulatus eſt, ſeptem partes, quatuor habebit vnus, tres aliꝰ. l. interdum. §. ij. de here. inſtit. ⁊ l. ſi ita. de lib. ⁊ poſth. Sed queſtio gl. procedit, ſi poneres ſeruū ſtipulatuʒ ſimpliciter, tunc de parte vacante eſt dubiū. Dic ergo qđ querif hr̄ditati, ſi hr̄ditas eſt. l. ſi ſeruus cōis Meuij. in prin. j. eo. In ſeruo habito p derelicto, dic vt no. j. eo. l. qđ ſeruus.

a **§. Si ſeruus cōis.** [a] Qui ſtipulaf ab vno ex dominis, ſi alteri noīatiʒ, vel iubenti, vʒ ſtiplō in totum, vel p portionibus dominicis aliorum. h. d. ¶ Op. ⁊ vr̄ qđ debeat acquiri totū ei, cui pōt, vt. j. eo. l. item ſi ſeruus. ⁊ l. j. §. cōis ſeruus. Sol. ponuntur plures in gl. Sed iſta eſt vera, quod hic in perſona promittētis vʒ iure recte retentionis: ſecus ſi ad traditionem procederet. l. per ſeruuʒ q pignori. §. j. ſ. de acq. re. do. Ita intelligo illam, tunc acquiritur cui pōt. Op. de l. verum. §. ſi ſeruo. ſ. pro ſocio. Dic ibi ſpeciale fauore liberalitatis: ſed certe ⁊ hic fuit liberalitas: dic ergo fauore vltime voluntatis.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si ſeruus cōis. Adde Ang. ⁊ Imol. in l. cohr̄di. §. diſcretas. de vulg. ⁊ pu. ⁊ in l. doli clauſula. de ver. obli. in medio. per Bar. plene in l. re coniuncti. ad fi. de leg. iij.
1 ☞ Ius accreſcendi hʒ locum in contractibus inter viuos, in ꝯiunctione legali.
L. ſi mihi ⁊ Titio. ſupra de ver. obli. loquitur in coniunctis cōiunctione hominis.
2 Procurator plurium dominorum, ſi ſtipulatur aliquid procuratorio nomine ipſorum, ſi non acquirit vni eorum, an accreſcat alteri.

§. Interdum etiam ſi neqʒ. Qđ vni non pōt acquiri, alteri querif cui pōt. h. d. cum l. ſeq. ⁊ prin. l. ſeq. Uides
1 † hic caſum, qđ in cōtractibus inter viuos eſt locus iuri accreſc.
a ¶ Op. de l. ⁊ ſi maxime. ſ. ſer. leg. Reſp. aliud in legato,[a] aliud in ſtiplōne. Rōnem aſſignat Dy. qꝛ in legato non vertif opera ſerui, in ſtiplōne ſic. l. ſi vxor. C. de cond. inſer. ¶ Dr̄ hic, in cōtractibus hʒ locum ius accreſcendi. Contra de l. ſi mihi ⁊ Titio. ſ. de ver. obl. Sol. Ibi fuit coniunctio hoīs: hic eſt coniunctio legis. Sʒ illud eſt contra verſ. ſed ſi ſtipulatus. vbi eſt coniunctio hoīs. Sol. hic fuit coniunctio hoīs ⁊ legis. Nam eo ipſo qđ ſeruꝰ ſtipulaf, coniunctio legis eſt. Sed op. qđ minus ex coniunctione legis pcedit ius accreſcendi, quā ex coniūctione hoīs. l. ⁊ Proculo. ſ. de leg. ij. Sol. ⁊ oēs iſtas determinabis per illam, qꝛ hic loquif quando a principio fuit inualida in pſonam vnius: ſed in cōtrario fuit valida a principio in perſonam vtriuſqʒ, lʒ poſtea repudiauerit vnꝰ: ⁊ ideo ex predictis, ⁊ ex his que dicta ſunt. ſ. prox. §. diſtingue, an ex coniunctione legali ſit locus iuri accreſcendi, in contractibus inter viuos. Uide p teipſum, ⁊ ego ſcripſi in l. re coniuncti. ſ. de leg. iij. circa fi. ¶ Quero, qđ ſi vnꝰ pcurator duorum ſtipulaf aliquid procuratorio noīe duorum: cum vni ex his non queratur, an alij accreſcat. Cogita.

ADDITIO.

a P. Pau. P. ¶ Aliud in legato. Melius reſpōdet Io. Faber in §. ſed cum factum. Inſti. de ſtip. ſer.

LEX IX.

1 ☞ Alternatiua poſita inter perſonas, etiam in contractibus, reſoluitur in coniunctam.

ITem ſi ſeruus duorum. §. Sed ⁊ ſi cum duos.

Hoc dicit cum quatuor legibꝰ ſeq. Qui ſtipulaf pluribus dominis, qbus equaliter pōt q̄ri alternatiue, inutiliter ſtipulaf: ſecꝰ ſi ſibi primo, qꝛ tunc domini, vt adiecti habenf. Ideē ſi vni q̄ri nō poſſit: qꝛ habebif vt adiectꝰ. h. d. Op. de l. j. §. pe. ſu. eo. Sol. vt ibi. Op. de l. fideiuſſor obligari. j. de fideiuſ. Sol. illa cōcordat. Op. qꝛ alternatiua que cadit inter duos, facit vt habeanf tanq̄ duo rei. l. ſi Titio aut Seio. ſup. de lega. ij. Sol. Uerba ibi poſita, vterqʒ, ⁊c. tollunt contrarium, qꝛ vr̄ quilibet inſoliduʒ, ſecus ſi ſimpliciter Op. de l. cum quidam. in fi. C. de ver. ſig. Sol. oēs iſte leges cor-
1 recte ſunt, † qꝛ alternatiua poſita inter perſonas, reſoluitur in
a coniunctam[a] ⁊ hoc in vltimis voluntatibus, ⁊ in contractibus. Et hoc tʒ Pe. ⁊ ibi pʒ in tex.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Reſoluif in coniunctā. Uide Bar. ⁊ doc. in l. Caiꝰ. ſup. ſol. mat. ⁊ idem tʒ Ang. in l. eum qui. §. qui ſibi. ſu. đ verb. obl.

LEX XIIII.

SEruus meus cum apud.

Si ſeruus ſtipulaf noīatim malefidei poſſeſſori, nec ſibi, nec domino queritur. h. d. iſta lex ſm vnam lect. Uel aliter, Qui ſtipulaf ei, cui ſeruit, intelligif ſtipulari, cui de facto ſeruit. h. d. Quero, qđ velit dicere text. qꝛ mihi nō ſeruiret. Reſp. ſi habes illa verba poſt verſ. ſed nec ego, vt cōiter habenf, dic, iō mihi non querif. qꝛ mihi non ſeruiuit, hoc eſt, mihi non ſtipulabaf, ſed alteri noīatim, ergo ⁊c. vt. j. eo. l. ſeruus alienus. Similis expoſitio. j. eo. l. ſi alienus. ⁊ ſic gl. mag. hic poſita non eſt neceſſaria: ⁊ ſic primo modo ſummariū poſui. Si vero haberes p̄dicta verba poſt dictionē, Sabinꝰ, tunc pone caſum, ſicut ſcđo mō poſui, quod no. ⁊ erit rō remotiuo, ⁊ pcedit ſequens lec. gl. ⁊ etiam lec. R. que in idem recidit. Alij habent ei, ⁊ eſt plana.

Lex

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

LEX XVII.

SI communis ſeruus meꝰ ⁊ tuus. Ex ſtiplõne ſerui acquiritur ei domi
no, cui põt, ſi indiuiduum ſtipuletur,
alias cuilibet inſolidum. h. d. Op. de l. ⁊ ſi maxime. ſ. de ſer. le-
ga. Sol. aliud in contractibus, aliud in legatis. Rõnem dixi. ſ.
eo. l. proinde. §. fi. Op. extra gl. de §. ſed cum factum. Inſti. eod.
Solu. hic ſtipulatur ius, ibi factum. Et ſic qui ſtipulatur viam,
ius ſtipulatur, quod dic, vt dixi. ſ. ti. ij. l. ij. §. j.

LEX XVIII.

1 ☞ Fictiones due, quando poſſunt circa idem concurrere.

SI ſeruꝰ communis Meuij. Mortuo vno ex dominis ſine hrde, vel hrdi
tate non adita, ex ſtiplõne ſerui queritur inſo
lidum ſuperuiuenti dño. h. d. Op. de l. in eo. ſ. de acq. re. do. So
lu. vt in gl. ⁊ bene. Uel dic vt ibi. Et etiã illa bona in ſeruo non
cõi, ergo in totum ſibi querit caſtrenſe peculium. dic vt ibi.
1 In ſeruo cõi, dic vt in hac lege. Alti. ſcias, ꝙ † in l. ab emptione,
ſ. de pac. no. per Gul. de Cu. ꝙ due fictiones non pñt circa idẽ
eſſe. Ego allego iſtam legem, cum gl. ſua contra eum ⁊ iſtũ paſ
ſum tractaui in l. ſi is qui pro emptore. ſ. de vſuc. hodie filiusfa
milias hʒ hrdem, per ti. de here. que ab inteſta.

§. Seruus capto. Seruus ⁊ filius acquirunt
pri. ⁊ dño reuerſo, quocũqʒ
modo ſtipulentur, ſed ſi ibi decedat, ſtiplõ nominatiʒ concepta
eſt nulla, ſimpliciter ꝯcepta, valet in ſeruo: ſecus in filio. h. d. Ui
de gl. in verb. non ſibi, que incipit, qui fingitur. in fi. imo eſt rõ, q
ponitur in tex. q2 nec tunc, ⁊c. Alia dic vt in gl.

1 ☞ Cuiuslibet principium anni, in ſtipulatione annua inſpi
citur.
2 Actionem in genere damus, ⁊ ſic eſt actio in genere.
4 Stipulatio annua quando ſit vna, ⁊ quando plures.
4 Stipulationis valor non poteſt eſſe in pendenti, ſed acquiſitio
ſic, id eſt, an acquiratur.
5 Scholaris dʒ ſoluere penſionem domus in fine anni, lʒ ſtipula
tio ſit ꝯmiſſa in principio anni.
Limitatio ad l. qui hoc anno. ſupra de verb. obl.
6 Uſusfructus ſi non durauit niſi pro dimidia anni, vſufructua
rius, vel eius heres tenetur reſtituere proprietario condõne ſi
ne cauſa.
7 Promiſſum ſi ſit nomine mercedis omni menſe, vel die, tot ſunt
ſtiplões, quot menſes vel dies.
Domus ſi eſt locato ⁊ promiſſa penſio in annos, vel menſes ſin
gulos, vna eſt locatio, ſed plures preſtationes.
8 Donans id quod Titius ſibi dʒ, vr donare actionem ſibi com
petentem.

§. Cum ſeruus fructuarius. Iſte §. eſt
multũ ſubtilis, ⁊ diuidit in tres partes. Primo ponit dictũ Iu
liani. Zcdo, id declarat. Tertio, tacite obiectioni rñdet. Scda
ibi, que ſnia. Tertia ibi, nam ⁊ cum ideʒ ſeruus. ⁊. h. d. Si ſernꝰ
fructuarij aliquod annuum pro operis ſtipulet in initio cuiuſli
bet anni, vſufructuario queritur vſufructu durante: pro futuro
1 tempore dño queritur iure ſuo. ¶ † No. ꝙ in ſtipulatione annua
inſpicitur principium cuiuslibet anni. Dr, ꝙ ſtiplõ non tranſit
de pſona in pſonam. Contra de l. ſed ⁊ ſi quis. §. ſi operas. ſ. de
vſufr. vbi tex. eſt totaliter contrarius huic, ⁊ neſcio qualiter poſ
ſit ſolui. Sol. Hec gl. tranſit quo ad ꝯmodum, vt hic, non quo ad
ius, vt ibi. Hoc non plʒ, q2 tranſire eſt de vno ad alium. l. j. ſ. de
noua. ſed hoc commodum, qđ hʒ dñs, nunquam fuit apud fru
ctuariuʒ. Alia ſol. eſt hic, ꝙ tranſit in genere, non in ſpecie, ⁊ iſta
poſſet eẽ bona ſol. q2 ſtipulatio, ſeu actio tranſit in genere, quia
actio pro tempore pñti eſt penes fructuarium, ⁊ actio competit
dño pro tpe futuro eodem gñe, non illa eadem ſpecie, ſed alia.
2 Et iſtam teneatis pro minus mala. Et ſic vides, † ꝙ glo. tʒ hic,
qđ eſt dare ꝙ actio ſit in genere. l. iij. ſ. de neg. ge. ⁊ l. iij. §. fi. ſ. de
acq. poſ. ⁊ ibi gl. ⁊ eſt melior tex. quam alibi, ⁊ melius probat. p
hoc. l. dñm. C. de iniu. pro hoc l. ſed ⁊ ſi quis, §. ſi operas. de vſu
fru. Ultramon. hoc reprobant. Teneatis glo. nr̃am, nec curo de
dictis eorum, ⁊ probatur gl. per §. j. Inſti. de act. ⁊ l. actionuʒ ge
nera. ſup. de act. ⁊ obl. ¶ Op. extra gl. ⁊ iſte tex. me facit dubita
re, dicit. n. ꝙ inſpicimus initium cuiuſcunqʒ temporis ⁊ ſic quot
ſunt anni, tot ſunt ſtiplões. contra l. ſi Stichum. §. ſtipulatio. ſ
verb. obl. ⁊ l. ſenatus. in fi. de do. cau. mor. do. Ray. ſoluebat hoc
modo, ꝙ ſtipulatio annua eſt vna, qñ ſtipulans eſt capax ab ini
tio totiꝰ obligationis, vt ibi: ſecus ſi non eſt capax ab initio. Sʒ
iſta ſol. vr mihi ꝯ d. l. ſi Stichum. §. j. ⁊ l. ſenatus. §. fin. Iaco. de
Are. dt ſtiplõ annua non requirit implementum ex parte ſtipu
latoris, ⁊ tunc eſt vna d. l. ſi Stichum. §. ſtiplõ. ⁊ d. l. ſenatus. in
fi. de do. cau. mor. ſecus qñ ex parte ſtipulantis implementũ re
quirit, vt hic, q2 fuit ſtiplõ annua pro operis ex parte ſtipulato
ris preſtandis. ſed iſta ſunt verba contra l. ſi a colono. ſ. de fide
iuſ. Quid dicemus: Dico, quãdoqʒ eſt aliquid implendum a ſti
a pulatore, quod perſone coheret, tunc tot ſunt ſtiplões, quot a
ſunt tpa. l. poſt duos. C. de aduo. diuer. iu. ⁊ ſup. de act. emp. l. ſi
ſterilis. §. fi. ibi. n. eſt habitatio, que coheret perſone, ⁊ ideo quot
ſunt anni, tot ſunt obligationes. Ita intelligit gl. ſi ex toto. §. fi.
ſup. de leg. j. ⁊ facit ſupra qui. mo. vſufr. ami. l. ſicut in annos. §.
fi. ⁊ loquit hic, q2 he opere, que debent preſtari, coherent perſo
ne: ſed ſi non coherent perſone, tunc pro toto tpe vna eſt, per d.
l. ſi ſtichum. ſ. ſtiplõ. ⁊ d. l. ſenatus. §. fi. Et apparet manifeſta ra
tio, q2 qñ coheret perſone, non eſt perpetua ſtiplõ. l. centeſimis.
§. fi. ſ. de ver. obl. ⁊ ideo non ſunt plures, per d. l. ſicut in annos.
3 ⁊ probat bene d. l. poſt duos. C. de aduo. diuer. iu. † Ex predi
ctis diſtingue, aut ſtiplõ annua fit per expreſſas dinumeratio
nes temporum, ⁊ quot ſunt anni tot ſunt ſtiplões. l. pluribus.
§. j. ſup. ti. ij. Aut non enumerantur anni, ⁊ tunc aut nil eſt imple
mendum a ſtipulatore, aut dʒ aliquid implere. Primo caſu, aut
ſtiplõ omni anno dʒ ꝯmitti in euentum alicuius condõnis, vt ſi
reꝰ fuerit in mora, ⁊ tunc quot ſunt anni, tot ſunt ſtiplões. l. vbi
aũt. §. pen. ⁊ ibi dixi ſup. ti. ij. Aut decet ꝯmitti indiſtincte ex ſo
lo curſu temporis, ⁊ tunc eſt vna pro omni tpe, d. l. ſi ſtichum. §.
ſtiplõ. ⁊ d. l. ſenatus. §. fi. Si vero eſt aliquid implendum ex par
te ſtipulantis, tunc aut cohrt perſone, ⁊ tunc tot ſunt ſtiplões,
quot ſunt anni, vt hic, ⁊ d. l. ſi ſterilis. §. fi. de act. emp. ⁊ d. l. poſt
duos. cũ ſi. Aut non coheret perſone, ⁊ eſt vna l. ſi a colono. ſ. ti. j.
4 ¶ † Op. dr hic, ꝙ ſtipulatio põt eſſe in pendenti: ſed ꝯ. ſ. eo. l. v
ſusfructus. Sol. vt hic gl. tangit ⁊ melius ſoluit ꝙ alibi, ꝙ ipſe
valor ſtiplõnis non põt eẽ in pendenti, ſed acquiſitio, id eſt, an ac
quirat, ⁊ hoc põt eẽ in pendenti, ⁊ vide gl. in verb. rõ iuris. que
5 incipit. i. tandiu. in fi. † Ulterius procedo, iſte §. vr eẽ contra do
b ctri. gl. ⁊ doc. in l. ede. C. loc. vbi dr, ꝙ ſcholaris conducens[b] do
mum dʒ ſoluere penſionem in fine anni: ⁊ hoc tʒ ibi gl. quã alle.
doc. ſed iſte §. vr contrarius, ⁊ iſtud contrarium tangit ibi Pe.
c vt refert Cy. ⁊ dñt ꝙ committit ſtiplõ in initio[c] cuiuslibet anni,
ſed non põt exigi, niſi in fine anni. Et ex hoc habes limitationẽ
ad id, qđ d ſtinxi in l. q hoc anno. ſup. de ver. obl. ꝙ oĩa illa ſunt
vera, niſi ſit aliquid implendum ex parte ſtipulatoris, q2 tũc añ
oĩa dʒ impleri, arg. l. Iulianus. §. offerri. ſup. de act. emp. ſed dr
6 hic, ꝙ initium anni inſpicimus. ¶ † Quero, quid ſi vſusfructus
non durauerit, niſi per medietatem anni: Et gl. dicit, ꝙ vſufru
ctuario obligatio querit pro toto anno: pro alia vero medietate
cogit ipſe, vel eius heredes reſtituere proprietario condõne ſi
ne cauſa. Et pro hoc. l. diuortio. ſup. ſo. ma. ⁊ iſta eſt vera ⁊ ſic dʒ
intelligi ſupra de vſufr. l. ſi operas. lʒ quidam dixerun aliter, vt
7 ibi no. † Et facit ad hoc, ſi promittis mercedis noĩe aliquid pro
operis omni menſe, vel quolibet die, vt tot ſint ſtiplões, quot
ſunt menſes, vel dies. l. nec ſemel. §. nouiſſime. ſup. qñ di. le. ced.
d Et ſi fiat locatio[d] domus, ⁊ promittatur penſio in annos, vel mẽ
ſes ſingulos, vna eſt locatio, q2 nihil eſt implendum ex parte lo
catoris, qđ cohrt pſone, ſed plures ſunt preſtationes, quicquid
dicant doc. in d. l. ede. C. loc. Sed in oĩbus caſibus predictis, ſi
locatio fieret in x. ann. vna mercede, vna eẽt locatio, ⁊ preſtatio.
vna. ſed contra dictum huius gl. eſt l. defuncta. §. fi. ſup. de vſuf.
Sol. ibi fructꝰ erant percepti, qui tpe preterito vñr percepti:
8 ſecus in penſione, lʒ queratur initio anni, tñ in † fi. debetur. Ul
teriꝰ dr per doc. no. ar. ſi dono tibi id, qđ Titio dʒ mihi, videor
donare actionem mihi competentem ad id qđ dʒ Titius, vt hic,
dum ipſa gl. exponit pecunia, id eſt actio de petendo pecuniaʒ.
Facit l. ſi ſic. §. j. ſup. de leg. j. ⁊ l. legaui. de lib. leg.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Tot ſunt ſtiplões. Hec ẽt fuit queſt. quã ſequit Bar.
Bal. ⁊ Io. de Imo. ibi, ⁊ in d. l. ſi ex toto. §. fi. ſʒ Iac. de Are. di
cebat, ꝙ aut in ſtiplõne annua veniebat aliqd perpetuum, ⁊ cen
ſet vna. l. ſi Stichum. §. ſtipulatio. hic alle. ſecus qñ tpale. l. ſi ſte
rilis. hic alle. in fi. ⁊ opi Bar. hic fuit Pe. quam ſequitur Bar.
Bal. ⁊ doc. in d. l. ſi ex toto. §. fin.
b Alex. ¶ Scholaris cõducẽs. De materia iſta adde no. p Sali.
in l. ede. C. loc. ⁊ gl. in l. defuncta. ſu. de vſufr. p cano. in c. pp ſte
rilitatem. de loc. p [illegible] But. Bal. ⁊ Ang. poſt gl. in l. ſi quis em
ptionis. C. de preſcr. xxx. an. ⁊ adde tex. in l. ſi in l. §. ſi domꝰ. ſu.
loca. Quid aũt in emphyteuta, dic vt in gl. in l. ij. ⁊ ibi Bal. C. ſ
in. emphyt. ⁊ Paul. de Lea. in commento. c. potuit. de loca. vbi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

not.tractat de omni conductore,ꝛc.
c Alc. ¶ In initio. Quñ penſio debeat,adde ꝙ Bal.poſt gl.Bar.
ꝛ doc.hic,ꝛ ibi in l.diuortio.in prin.ſ.ſol.mat.dicit,ꝙ in dubio
quantum ad natiuitatem actionis,inſpicitur tēpus locationis.
l.ſi a colono.j.de fideiuſ.ſaluo eo qḋ hr in iſto.§.Si vero querit
quo,ad interpretationem iuris, intelligitur percepta pro eo ra
ta,pro quā eſt preſtita patientia,vt no.in d.l.diuortio. cum gloſ.
magna,iuncto tex.ibi. Si vero quantum ad exactionem, ꝛ tunc
inſpiciemus finem anni,quo exigere pōt effectualiter,vt not.in
d.l.ede.C.loc.ꝛ in l.Julianus.§.offerri.de act.empt.ſed Jmol.
ibi dīt,ꝙ forte pōt attentari,ꝛ ꝙ erit ſua noua conſideratio, vcȝ,
quod predicta eſſent vera in predio ruſtico,in quo patientia tē-
poris que in parte habetur,non affert tatam vtilitatem in par
te reſpectu partis,quantaȝ in toto reſpectu totius:ſecus in pre
dio vrbano,puta in domo,in qua patientia in parte affert tantā
vtilitatem in iſta parte,quantam affert patientia totis tempo-
ris reſpectu totius temporis,iuxta no.in l.item querit.§.qui im
pleto.ſ.loca.ꝛ in l.ſtiplones non diuiduntur.§.ſi quis ita.ſ.de
verb.obl. Unde in ipſa domo vr̄ quod poſſit peti penſio de iure
pro rata temporis pro quo eſt preſtita patiētia,ꝛ hoc in dubio:
ſecus quando eſſemus in caſu certo. ꝛ hoc procedit in locatione
rei. Ex quibus etiam ſatis apparet quid dicenduȝ in locatione
operarum,de quo per Bal.in d.l.diuortio.ꝛ vide quod no.j.de
fur.in l.ſi ſeruus.§.locaui.ꝛ doct.in l.ij.C.loca.aliquid per Ro.
in l.qui hoc anno.in fi.ſ.de verb.obl.ꝛ adde pro opi. Jmo.quod
illa videtur contra tex.in l.ſed addes.in §.ſi quis cum in annū.
j.loca.
d ¶ Locatio domus. Et quod qñ locatur res pro multis annis, ꝛ
preſtationes fieri debent diuerſis temporibꝰ, dicatur vna loca
tio ꝛ non plures.adde tu quod idem tȝ preceptor meus Soc.in
conſ.cxxv.in j.par.in prin.ꝛ ibi alle.Bal.in conſ.incip. ad eui-
dentiam premittendum.

LEX XIX.

1 ☞ Seruus alienus ab alio poſſeſſus ſtipulans aliquid,quādo
domino,ꝛ quando poſſeſſori acquirat.

SI alienus ſeruus. Quod vni ex poſ
ſeſſoribus queri
non pōt,querit aliȷ̄,cui pōt.h.d. De hoc habes tex.in
l.qui bona.§.j.ſ.de acq.re.do. Contra,habes text. in
l.ſi ſeruꝰ fructuarius.§.ſi duo.ſ.de vſufru.ꝛ ibi directe eſt huic
ꝯtrarius.ꝛ vide gl.que ſoluit,quod hoc eſt pp rōnem naturaleȝ:
ſecus eſt rōne ciuili. Et quicquid dicat,intelligamus ſm gl.qñ
ex re vnius ſtipulatur aliquid alteri poſſeſſori,vel domino acq-
ri non pōt,q2 ſua nō intereſt,arg.l.ſi ſeruus cōis.ꝛ quod ibi no.
ſ.de dam.infec.ꝛ ibi in ſimili vidiſti,eo modo intellige d. l. qui
bona.§.j. Uel intellige eam vt in gl.q2 ſtipulabatur ſeruus ali-
quod indiuiduuȝ,arg.l.ſi communis ſeruus meus ꝛ tuus.ſ.eo.
Sic ergo querit poſſeſſori,ad queȝ ſpectat inſolidum, dño antē
nil operatur:q2 etiam ſi quereretur,haberet reſtituere,ꝛ ſufficit
plene queſitum ei,ad queȝ ſpectat:alias pro parte queritur do
1 mino,ꝛ pro parte poſſeſſori. Habes igitur, † ꝙ qñq3 ſtipulatur
ex re vnius poſſeſſoris bone fidei,quod alteri poſſeſſori,nec do-
mino pōt queri,ꝛ tunc illi totum queritur,cui ſtipulabat̄,vt hic,
ꝛ l.ſi ſeruus cōis.ſ.de dam.infe.qñq3 ſtipulatur qḋ aliȷ̄ pōt que-
ri,tunc ſi eſt indiuiduum,idem:q2 totuȝ queritur cui ſtipulat̄.l.
qui bona.§.j.ſ.de acqui.re.do. Quandoq3 ſtipulat̄ id,qḋ non eſt
indiuiduum,ꝛ tunc pro parte domino queritur,ꝛ pro parte que
ritur poſſeſſori, ex cuius re ſtipulatur.l.ſi ſeruo fructuarius.§.
ſi duos.ſ.de vſufr.tamen cogit reſtituere,arg.l.pen.j.eo.

LEX XX.

LIber homo. Homo liber bona fide poſ
ſeſſus, quod non pōt que-
rere ſibi,querit poſſeſſori,quod nō poteſt querere poſ
ſeſſori,querit ſibi. h.d. De expoſitionibus glo. tene
menti ſecundam.
1 ☞ Exiſtentia ſui heredis an operetur tranſmiſſionem ante a-
ditionem,quod ſic.

§.Apud Labeonem. Cum tractat̄ de cō-
modo filiȷ̄, exiſtentia
ſui heredis eum facit heredem,etiam errantem,ꝛ ius ignoran-
tem.h.d. ¶ Opp.ſ.eo.l.proinde.§.ſi ſeruus.ꝛ l.ſeruus cōis ſic.
ſ.eo. Sol.hic fuit ſtipulatus ſimpliciter,non nominatiȝ. ¶ Se
cundo op.ꝙ hic interuenit iuſſus,ergo,ꝛc.d.l.proinde.ver.ſed ꝛ
ſi iuſſu. Sol. Dicunt quidam ꝙ inſpecto effectu non totum que
ritur,q2 hȝ reſtituere. Uel aliter ꝛ melius,fuit iuſſum vt ſtipula
retur quanta pecunia,ꝛc.ꝛ hec vera,ꝛ expone vt in gl. ¶ Opp.
de l.ſi ex re.§.j.j.eo. Sol.pupilla pp iuſſum habebit dimidiam,
ſed in alia dimidia,q2 ſtipulatio fuit ſimpliciter interpoſita,ha-
bebit dimidiam eius,d.l.ſi ex re.quam tamen reſtituere tenebit
condōne ſine cā,ꝛ ideo non vr̄ ſibi queri,ꝛ hoc vult tex. Unde ad
glo.que dicit in fi.ꝙ dimidiam querit,q2 bona fide poſſidet,dic,
1 imo,q2 iuſſus interuenit. † Scitis ꝙ eſt opi.an exiſtentia ſui he
redis operet̄ tranſmiſſionem ante aditioneȝ. Et quicquid dicat
in l.ſi infanti.C.de iure deli. ꝛ l.fi.§.j.C.de cura.furi.tene ꝙ ſic,
quando de eius ꝯmodo tractatur.l.apud hoſtes.C.de ſuis ꝛ le-
gi.ꝛ facit l.hereditate.§.filius.j.de caſt.pec.ꝛ l.qui duos.§.cum
in bello.ſup.de reb.dub.ꝛ l.ex militari.cum l.ſeq. de teſta.mili.
cum infinitis ſimi. Jac.de Bel.in quadam diſputatione, quam
ponit in aut. de trien. ꝛ ſemiſ. dicit,ꝙ in predictis legibus non
tranſmittit,q2 fuit impeditus filius ignorantia facti, vel alio le
gitimo impedimento,ita ꝙ non potuit adire. Sȝ ipſe dicit con-
a tra iſtum.§.q2 hic fuit ignorantia iuris[a], que non eſt impedimē
tum legitimum,imo lata culpa, vt no.in l.liberorum.§.notant.
ſupra de his qui no.infa. Jſtā tamē materiā de exiſtentia ſui hr̄
dis,plene ſcripſi in l.ſi filiꝰ qui patri.ſu.de vulg.ꝛ pu.dic vt ibi.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Ignorātia iuris. Tamen ſm intellectū gl.hic fuit igno-
rantia facti,ꝛ ſic non probat opi.cōem: dato ꝙ hic dicat domi-
nium rerum hr̄ditariarum,acquiſitum heredi ignoranti.

LEX XXI.

SI ſeruus communis. Stiplō alterna-
tiua inter perſonas,quibus equaliter pōt queri,vitia
tur.h.d. Et ſic apparet,ꝙ vni poſſit queri,aliȷ̄ nō,tūc
q2 poteſt queri,hr̄ vt adiectus. Nec euro,ꝙ precedat,dummodo
vni non poſſit acquiri.l.j.§.cōis ſeruus.ſupra eo.ꝛ l.Caius.ſu-
pra ſol.mat.ꝛ ibi eſt ſpeciale,ꝙ per alium acquiratur nepoti vt
dixi in l.eum qui ita.§.qui ſibi.ſupra tit.ij. Qualiter autem poſ-
ſit eſſe in pendenti,dicam.j.eo.l.vſusfructus.

LEX XXII.

SEruum fructuarium. Cum dua.ll.
ſeq. Opp.de l.per ſeruum.§.j.ſupra de acqui. re.do.
Sol.vt in gl. Opp.de l.j.§.pen.ſup.eod. ꝛ expone vt
ibi. Opp.j.eo.l.ſi cum duorum.dic vt in gl.

LEX XXV.

a SI ſeruus hereditarius.[a] Preſcriptio currit a die, a quo fuit facultas agendi.
h.d. Op.de l.ſi ſeruus.ſupra de diuer.ꝛ temp.preſc.
Sol.hic ſoluit primo,ꝛ no.bene. Uel dic,ſtipulatus eſt hr̄di,ꝛc.
Jſta pōt eſſe bona,q2 hȝ in ſe condōnem,ſi adeatur hereditas.l.
interdum.§.pe.ſup.ti.ij. Uerior eſt iſta ſol.ꝙ lex contraria loqt̄
quando fuit ſeruus ſtipulatus ex ea cā, quā pōt in iudicio dedu
cere,vt in momentanea poſſeſſione,hic erat alia cā. Opp.de l.ſi
filius.ſupra de verb.obl. Sol.ibi quo ad acquiſitionem,hic quo
ad ſtiplōnem puram,vel ꝯditionalem

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si ſeruus hereditarius. Ad limitationeȝ huius legis
vide no.per Bar.in l.j.§.j.ſupra de vſuc. ¶ Clau.de Seyſ. Ad
de quando contra hereditatem iacentem currat preſcriptio. Fe
li.in c.de quarta.de preſcr.

LEX XXVI.

1 ☞ Hr̄ditas repreſentata non eſt capax vſusfructus.ꝛ nu.4.
2 Legatum pōt eē in pendenti,ꝛ nu.6.ꝛ ibi ponit dr̄iaȝ inter con-
tractus ꝛ vltimas voluntates.
3 Stipulatio pura non pōt eē in pendenti,ꝛ qñō.nu.6.ꝛ 7.
5 Collegiū ꝛ populus eſt capax vſusfrucus,ꝛ ibi de rōne inter hr̄
ditatem repreſentatam,ꝛ in aliȷ̄s perſonis repreſentatis.
Collegium repreſentat perſonam viuentem.
8 Stipulatio,vt valeat inſpicitur initium contracte ſtiplōnis,non
tempus exiſtentis condōnis.ꝛ ſupra nu.
9 Statuto ſtante ꝙ quis non poſſit eē de prioribus,niſi ſit de arte,
quis tempore imburſationis non erat de arte, ſed tempore quo
dȝ adminiſtrare,an poſſit de prioribus.

VSusfructus. Subſtātia ſtiplōnis pu
re vel cōdōnalis,nō po-
teſt eē in pendenti:ſed legatum poteſt pendere ante-
quam eius dies cedat.h.d.hec lex valde not. ꝛ tenen
da menti.ꝛ hec lex eſt ſecundus punctus not.in hac lect. ¶ No.
text.ibi,q2 ex tempore,ꝛc. No.tex.ibi,legati autem,ꝛc. No.pri-
1 mo,† ꝙ perſona ficta,ꝛ vt hereditas repreſentata,non eſt capax
2 vſusfructus,vt hic,in princ. † Secundo not.legatum poſſe eſſe
3 in pendenti. † Tertio not. ꝙ ſtipulatio pura non poteſt eſſe
in pendenti. Quarto no. ꝙ vbi eſt defectus in perſona ſtipulan
tis,inſpicimus initium,non tempus exiſtentie condōnis,vt hic
5 in fi. ¶ Ad primum op. † ꝛ vr̄, ꝙ hereditas poſſit capere vſum
fructum:quia hereditas repreſentat vicem perſone, vt.j.ti.j.l.
mor-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mortuo.⁊ l.hereditas,ſ.de acq.re.do.dicit gl.hoc veru͂ ſin perſona vera:ſecus in perſona repreſentata.Et eſt ratio,q2 nec qui nec cauere pōt hereditas.Jta dicit gl.Sed neſcio quare hoc caſu non ſuſtinet perſonam defuncti,q2 omni caſu ſuſtinet. Jte͂ poteſt v.i,vt ſatiſdare per curatorem bonis datum.l.j.ſ.de cura.bo.dan.Sed rn̄deo ad contrarium,perſonam defuncti repreſentat hereditas, vt in contrarijs, ſed vſuſfructus iam acquiſitus morte defuncti extinguitur. ergo in hoc caſu non pōt queri defuncto.l.Titio cum morietur.ſ.de vſufru. Et hec eſt ratio hu-

a iusᵃlegis.Habes ꝑ intellectum,ꝙ in alijs perſonis repreſenta-

5 tis,vt collegio ⁊ populo.l.proponebatur.ſ.ō iu.⁊.j.de fideiuſ. l.mortuo.cadet vſuſfructus,q2 repreſentant perſonam viuā,⁊ finitur vſuſfructus centum annis, ſi vſuſfructus municipibꝰ. de vſufr.le.⁊ l.an vſuſfructus.ſ.de vſufr.⁊ in hac l.p3,ꝙ nō ſtatim eius dies cedet.Contra, imo cedet ſtatim a die mortis.l.j.ſ.quando dies lega.ced.⁊ l.vnic.§.in nouiſſimo.C.de cad.toll. Sol. illa regularia,ſed in vſufructu ſpeciale,ꝙ cedit a die adite hereditatis.Sed aduerte,quando legatur vſuſfructus ſeruo hereditario,requiritur ꝙ ſit adita hereditas legantis, vel ꝙ ſit adita illa,ex qua eſt ſeruus,vt probatur.ſ.quando di.lega.ced. l.cu3 ita.§.j.⁊ tunc non eſt dubium ꝙ illi ſeruo pōt acquiri,q2 il

6 la hereditas repreſentat perſonam viuente3. ¶ Dr̄ hic,ꝙ ſtipulatio non poteſt eſſe in pendenti,ſed legatum ſic. Contra,de verbo ad verbum.ſ.com.pred.l.ſi. vbi contractus ſunt in pendenti:ſed vltime voluntates non.Gl.dicit hic ſpeciale.Alij dicunt,actus viuentium pn̄t ſuſpendi,vt aliorum arbitrio ꝯfirmētur.l.ſi quis arbitratu.ſ.ti.ij.actus morientium non pn̄t ex alieno arbitrio pendere.l.in illa.ſ.de here.inſti.⁊ ita loquitur ll.ſi.ſ.com.pred.S3 quedam dependentia eſt,que non venit ex alieno arbitrio,ſed ex ipſius diſpoſitionis natura,⁊ in hac pōt plus pendere vltima voluntas,qua3 ꝯctus,vt hic,⁊ eſt bona ſol. Vel melius,antequa3 cedat dies legati,pōt magis pendere legatū, quam contractus:ſed poſtquam cedit dies legati,poteſt magis pendere contractus,quam vltima voluntas,vt ibi intelligit gl.

7 ¶ † Jtem op.ꝙ ſtiplō poſſit eſſe in pendenti,vt.ſ.eo.l.ſi ſeruus cōis Meuij.§.ſi.ibi.nam,⁊ cum idem,⁊c.Sol.vera eſt,quam gl. ponit ibi,ſtipulatio.i.ſtiplōnis ſubſtantia,an valeat,vel non,non pōt eſſe in pendenti,vt hic,ſed cui acquiratur,id eſt,ipſa acquiſitio pōt eſſe in pendenti,vt ibi dicit tex.⁊ glo.ibi ſentit.Contra op.de l.ſi ſeruus cōis ita.ſ.eo.vbi non pōt eſſe in pendenti, cui acquirat. Poſſumus dicere eo modo.l.ꝙ nō pōt eſſe in pendenti,an valeat,⁊ ſic concordat.Vel ibi dr̄,ꝙ non pōt eſſe in pendenti.ſ.acquiſitio, quod eſt verum,qn̄ a parte ſtipulatoris nihil erit implendum,vt ibi.Sed ſi eſſet a parte ſtipulatoris implendum, tunc poteſt eſſe in pendenti.l.ſi ſeruus communis Meuij, ⁊

8 caſtrenſis peculij.§.ſi.ſ.eo.ſm̄ Jac.de Are. ¶ † Vltimo dr̄ hic, ꝙ ad valorem ſtiplōnis inſpicitur initium contracte ſtiplōnis. Contra.ſ.ti.ij.l.ſi rem meam.Dicit gl.ibi loquitur de condōne intrinſeca,que poteſt facere ſtipulationem in pendenti eſſe: ſed hic loquitur de condōne extrinſeca.Et illam appellat gl.conditionem intrinſecam,que de neceſſitate facit ſtipulationem committi:alias dr̄ extrinſeca.Vide gl.hic,que incip.facit.ſ.ō ver. obl.⁊ in eo ꝙ dt in ſcda,vt ſi Titius.hoc non eſt verum,q2 in hoc ſecundo caſu valet,ſi contingeret,ꝙ tempore exiſtentis conditionis res non eſſet ſtipulatoris.Sed contra hoc oppo.q2 d.l.ſi rem meam.loquitur contra hunc caſum,vt ibi apparet. Quid dicemus? Glo.plene ibi dicit,⁊ ibi dixi,hic loquitur quando eſt defectus perſone ex parte perſone,q2 inſpicimus initiū,vt hic. Jtem ſi eſſet defectus inˢre ex parte rei.l.inter ſtipulantem. §. ſacram.ſ.de verb.obl.ſed ſi eſſet defectus miſta conſideratione perſone ⁊ rei,tunc inſpicimus tempus exiſtentie condōnis.l.ſi rem meam,⁊ ibi dixi.⁊ hic per Dy. ¶ Jtem op.ſ.de vſufr.l.ſed ⁊ ſi quis.§.interdum.Solue,vt modo dixi in ſolutione contrarij

9 d.l.ſi ſeruus cōis Meuij.in ſi.Faciunt hec ad queſt. ꝑ Statutu3

b eſt hicᵇ,quod nullus poſſit eſſe de prioribus,niſi ſit de arte, modo tempore quo quis fuit electus,⁊ miſſus in ſacculo, non erat ō arte,ſed tempore ipſo quo d3 adminiſtrare,eſt de arte.Si iſtam electionem equiparamus contractui,pōt eſſe in pendenti, ſi vltimis voluntatibus,non vt hic:l3 hodie habeamus caſum, ꝙ d3 inſpici tempus electionis,vt in c.ſi eo tempore.extra de reſcri. lib.vj.⁊ hoc tangit Dy.in ſimili,in l.ij.circe prin.ſ.de excu.tut. Non habetis alia.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Rō huius.Jdeo hec lex non h3 locum in monacho,vt no.Bal.in rub.C.de reſcin.ven.in prin.

b ¶ Statutum eſt.Vide que dixi poſt Bar.in l.fratres.j.de pe. ⁊ vide Bar.in l.fin.in ſi.de reg.Cat.que vr̄ decidere,ꝙ equiparetur vltime volūtati.⁊ vide Bar.in l.ij.de in diē addic. ⁊ Bal. de pac.conſtan.

LEX XXVIII.

Si ex re. Quero, per que verba fuit concepta iſta ſtipulatio? dicit gloſſ.hoc modo. Promittis mihi pro dn̄o meo dare, vel pro fructuario. Jſta poſitio gl.non procedit,q2 qn̄ dicit, promittis mihi,apparet ꝙ ſtiplō v3,⁊ acquirit dn̄o,⁊ in eo qd adijcitur pro domino,vel pro fructuario,tunc adijcitur tanquam ſi negotia eorum geram.l.l3 Jmperator.§.j.in prin.ſ.de leg.j.⁊ l.quecunq3.ſup.de act.⁊ obl.⁊ l.pe.ſup.de neg.ge.⁊ ſic v3 ſtipulatio,⁊ ei acquiritur,cui negotia gerit.Sed vera lec.eſt, quam dicimꝰ, ꝙ hic fuit concepta ſtiplō, Promittis domino meo,vel fructuario.Ho glo.dicunt rem non valere rōne incertitudinis.imo dic valere rōne certitudinis,q2 quereretur domino, ⁊ fructuarius haberetur,vt adiectus.l.j.§.pe.ſupra eo.tit.

§. Si ipſi. Not.hic, ꝙ dictio eadem conſtituit duos reos inſolidum,vt hic,⁊.j.l.prox.⁊ dixi ſupra tit.j.l.ij.

1 ☞ Stante ſtatuto,quod ſi quis intrauerit rem alterius,ſoluat centum:ſi aliquis intrauerit rem hereditate iacente,⁊ poſtea adeatur hereditas,an poſſit illum centum petere.

a **§. Jllud.** ᵃHrditatis aditio retro ad tp̄s mortis trahit.h.d. ¶ No.tex.ibi,q2 qui poſtea,⁊c.concord.ſupra de acq.here.l.heres quoq3.⁊ l.oīs hr̄ditas.⁊ l.oīa fere.j.de

1 reg.iu.Aduerte,† dicit ſtatutum, ſi quis intrauerit rem alteriꝰ, ſoluat centum dn̄o,modo aliquis intrauit rem hr̄ditate iacēte, poſtea aditur,vtrum poſſit hr̄s illa centum petere ex forma ſtatuti.Habes tex.quod non,in l.iij.§.hec verba.ſupra ō neg.geſt. ⁊ illum tex.alleg.in l.oēs populi.ſup.de iuſt.⁊ iur.in illa q. vtrū ſtatuta recipiant interpretationem extenſiuam,ſm̄ id quod eſt de fictione.Videte ibi.Non habetis hic alia.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Jllud.No.ꝙ hic eſt caſus iuncta gl.qd tam famuli defuncti,quam heredes debent portare veſtes lugubres:qd obſeruatur in morte virorum inſignium: in vilibus vero non eſt iſta ꝯſuetudo.Et hoc vr̄ decidi,quod vxori defuncti ſunt emenda ꝑ heredem veſtimenta lugubria,niſi ꝯſuetudo aliud diſpoſuerit. Et ita no.per doc.C.de infan.expoſi.⁊ vide quod no. Barto.⁊ Ang.in l.vſumfructum.§.dos legata.ſupra ad l.Fal.⁊ no.Jnſti.de act.in §.fuerat.

LEX XXIX.

Si ſeruus. Not.quod dictio,eadem, conſtituit duos reos.Vidiſtis ſupra.l.prox.§.ſi ipſi.

LEX XXXII.

Si cum duorum. Si ſeruꝰ vni ex fructuarijs ſimpliciter ſtipuletur noīatim ex re,que pertinet ad vtrunq3, ei ſoli querit.h.d. Jſta lex innuit tacite,qd ex hac ſtipulatione,ſi interpoſita eſſet ſimpliciter ex re fructuarij, vtriq3 fructuario quereretur,⁊ nihil domino. ¶ Ad id quod tacite innuit opp.de l.ſi ſeruo.§.ſi duos.ſupra de vſufr.Sol.dn̄t quidam, qd iſte intellectus tacitus,non d3 ſumi,q2 ſi ſtipuletur ſimpliciter, quereretur domino dimidia,⁊ hec fuit opi.Jo. Jſta ſol.non eſt vera,vt apparebit ex ſequentibus.Soluitur ergo aliter, qd ibi ex re vnius poſſeſſoris,tm̄ fuit ſtipulatꝰ,hic ex re vtriuſq3.⁊ iſta eſt vera. Probo per rōnem,quando vnus eſt poſſeſſor,vel fructuarius,⁊ ſeruus ſtipulando ſingulariter ex re,que pertinet ad eum,ei ſoli querit,ergo quando pertinet ad vtrunq3, ambobus quereret:ſed quando pertinet res ad vnum tm̄ ex poſſeſſoribus, ex ſtiplōne ſimplici non pōt ei queri,niſi pro parte.Alia pars, que de neceſſitate ad dominum pertinet,alij poſſeſſori queri nō pōt:q2 non pertinet ad eum. ¶ Jtem opp.de l.⁊ ſi duorum.ſup. eo.Sol.intellige illam ſm̄ iſtam. Jtem opp.de l.ſi alienus.ſup. eo.Sol.eodem modo.Vlterius opp.ſeruus fructuarius nō poteſt querere fructuario ex re,que ad eum non pertinet, vt ſupra eo.l.ſi ex re.in prin.⁊ ſup.prox.l.Sed hec res ad fructuariū nō pertinebat ſaltem pro dimidia,ergo nō queritur ſibi.Dicit gl. quod pertinebat ad fructuarium.Jtem per ſimilitudinem ei querit.Vel dic,quod hic ſtipulatus eſt ex re cōi,⁊ quod cōe eſt,meū eſt aliquo reſpectu.l.illud.ſup.de ritu nupt. ¶ Quero,quid eſt dictum id ꝙ dicit tex.ꝙ inter fructuarios nulla eſt iuris cōio. Dicunt quidam,ꝙ vſuſfructus diuidi non pōt.Hoc eſt falſum, q2 eſt diuiduus vſuſfructus.l.j.§.ſi vſuſfructus. ſupra ad le. Fal.q2 de eo defalcatur.⁊ no.ſupra de verb.obl.l.ſtiplōnes nō diuidūtur.Secunda eſt opi.Jo.⁊ vera, inter duos fructuarios nulla eſt iuris coio.Jta dicit tex.q2 alius eſt vſuſfructus in perſona tua,alius eſt in perſona mea:⁊ ſic quodlibet ius eſt ſeparatu3 per ſe.l.ſi id quod.ſupra ti.l.j.

LEX XXXIII.

1 ☞ Monachus ſi ſtipulatur meo mandato, acquirit monaſte-
rio, tamen actionem dꝫ mihi cedere.

1 **SI liber homo.** ¶ † Not. ſi monachus ſtipulatur meo manda
to, acquiritur actio monaſterio, non mihi, tñ actionẽ
dꝫ monaſterium cedere mihi in totum, ſicut hic dici-
tur in ſeruo fructuario.

LEX XXXIIII.

1 ☞ Stipulatione, quam facit monachus, quem Abbas ſcit non
iuſte profeſſum, non queritur monaſterio.

SI ſeruus teſtamento. Liber homo ſtipu
lando non querit malefidei poſſeſſori. h. d. ¶ Dr hic,
ſi modo fuerunt, quero quõ põt eſſe, ꝙ heredes igno-
rent ſeruum manumiſſum cum non poſſint eẽ hr̃des, niſi cogni
a to de viribus teſtamenti. l. ſed ⁊ ſi[a] de ſua. ſ. de acq. here. ⁊ alibi
dr̃, ꝙ heres preſumitur ſcire, que in teſtõ continent. l. cum hr̃s.
ſ. de lib. leg. Dicit Iac. de Are. ⁊ ego dixi alias, qđ hoc põt con
tingere in herede ſuo, qui poteſt eſſe heres, lꝫ vires teſtamenti
b ignoret. l. eius qui in prouincia. in fin. ſ. ſi cer. pet. ¶ † Ultimo
no. hanc legem, ꝙ ſi in monaſterio ſit quidam monachus, quem
Abbas ſcit non eſſe iuſte profeſſum, ⁊ vere non eſſe monachum,
ꝙ ex illius ſtipulatione non queritur monaſterio.

ADDITIO.

a Alex. ¶ L. ſed ⁊ ſi. Uide Bart. in l. ſequitur. §. de illo. ⁊ in l. qui
Rome. §. duo fratres. de verb. obl.

LEX XXXVI.

1 ☞ Stipulatio monachi ſine monaſterio non valet.
Monachus ſine monaſterio dr̃ ingrediens religionem regula-
rium mendicantium qui ſtatim profitetur.
Monachus ſine monaſterio dr̃ etiam ille, qui profitetur in ma-
nibus cuiuſdam monachi.
2 Monachi alicuius monaſterij capti a Sarracenis, vel inũdati
equiparantur ſeruis hr̃ditarijs, ⁊ acquirunt monaſterio.
3 Hr̃e rem pro derelicta, eſt quedam donatio, ⁊ ideo occupans te
netur ad ſolutionem gabelle, vigore ſtatuti, ꝙ de qualibet dona
tione ſoluatur gabella.
Donatio que fit perſone incerte, non requirit ꝯſenſum vtriuſqꝫ.

a **QUod ſeruus.** [a] Stipulatio ſerui, qui nõ
hꝫ dñ͂, nõ vꝫ. h. d. No. tex.
hi, nam ⁊ hoc gñe. Op. ꝙ ſeruus habit⁹ p derelicto,
ſtatim fit liber, vt. ſ. qui ſine manu. ad lib. perue. l. ſer
b uo. Rñ. Aut[b] hr̃ pro derelicto ſeruus languens, ⁊ ſtatim efficit
liber, vt in ꝯrio. Aut ſeruus ſanus, ⁊ tunc liber non efficitur, vt
hic, niſi ſeipſum in libertatem preoccupet, vt arg. l. fi. ſ. pro dere
c licto, vt hic in gl. Ult. not.[c] ex hac † l. duo. Primo ꝙ ſi eſt mona
1 chus ſine monaſterio, ſtiplõ eius nihil vꝫ, caſus eſt hic. Diceres
tu, ꝙ non põt eſſe monachus ſine monaſterio. Dicit quedã De-
cre. de regula. lib. vj. ꝙ regulares mendicantes non pñt recipe
re aliquem ad profeſſionem illius regule, niſi poſt annuꝫ, modo
aliquis ingrediens illam religionem, ſtatim facit profeſſionem.
Dñt cano. ꝙ ille efficitur religioſus in genere, non ꝙ ſit obliga
tus illi religioni, vel alicui: ⁊ ſic eſt dare monachum ſine mona-
ſterio, ⁊ ſic ſtiplõ non vꝫ, vt hic. Ulterius dñt cano. ꝙ ſi quis pfi-
tetur religionem in manibus cuiuſdam monachi, ꝙ ille efficitur
religioſus ⁊ monachus, non tñ incorporatur illi monaſterio, vñ
erat recipiens: qꝛ non habebat ptãtem incorporandi monaſte-
rio ſuo. Et ſic eſt dare monachũ ſine monaſterio ſuo, ⁊ ſic ei⁹ ſti-
d plõ non vꝫ, vt hic. Sed ponamus[d] vnum caſum pulchrũ.[e] Po-
e ne, † ꝙ eſt vnum capit. ſine monaſterio, qꝛ eorum monaſterium
2 eſt occupatuꝫ a Sarracenis, vel a mari, vel ab alia inundaitone,
quid erit de iſtis monachis. Certe iſtos monachos equiparabo
ſeruis hr̃ditarijs, quorum dñs eſt mortuus, ⁊ ſperatur ꝙ alius
eorum locum aſſumat, vt ſic acquirant monaſterio, ⁊ capitulo eo
f rum futuro, qđ ſuccedit in locum primi. ¶ Ulti. no. tex.[f] hic dr̃,
3 nam ⁊ hoc gñe quedam donatio eſt. † no. contra infinitas frau-
g des. Unde ſt ſtatutum[g] hic, ꝙ de quolibet contractu ſoluat ga
bella, ego nolens ſoluere, cogitaui hanc fraudem, ego volens do
nare tibi, habui funduꝫ pro derelicto, ⁊ tu occupaſti. Certe illud
hr̃e pro derelicto, eſt quedam donatio, ⁊ iõ ſoluetur gabella, tan
ꝗ ex contractu donationis, ⁊ hoc tangit gl. in l. j. circa prin. ſ. ſi
ex nox. cau. aga. ⁊ eodem mõ ſt lex, qđ pendente iudicio nõ poſ-
ſit alienari, modo habes hoc pro derelicto. Certe hoc vr̃ quedã
donatio ⁊ alienatio. Dices tu, qđo eſt donatio, cum ſaltem pactũ
nuduꝫ requiratur hodie, ⁊ vtriuſqꝫ conſenſus requiritur. l. ſi qs
h argentum. C. de dona. Rñdeo, donatio,[h] que fit in perſonaꝫ cer
tam, requirit vtriuſqꝫ conſenſum, ⁊ preſentiam: ſecus in dona-
tione, que fit in perſonam incertam, vt hic, ⁊ l. qua rõne. in fi. ſ.
de acqui. re. do. ⁊ ibi nota.

ADDITIONES.

a ¶ Quod ſeruus. Pro concordia aduerte, qđ Bart. voluit in l.
Labeo. ij. ff. de ver. ſig. ꝙ ꝯtus proprie tunc demum appellat,
qñ eſt vltro citroqꝫ obligatorius: cõtrarius allegatur in hac l.
in qua vult, ꝙ ſtatutuꝫ dictans, ꝙ pro quolibet contractu ſolua
tur gabella, vendicet ſibi locum, qñ quis habuit rem pro dereli
cta in fraudem, ⁊c. Tu dic, ꝙ Bar. non ſt ſimpliciter, ꝙ ſit cõtra
ctus talis: ſed bene ſt, ꝙ comprehenditur ſub ſtatuto predicto,
⁊ aliud eſt dicere ꝙ ita comprehendetur pp fraudem cõmiſſam,
qꝛ dolus nemini dꝫ patrocinari. c. ceteruꝫ. c. ſedes. c. ex tenore.
de reſcrip. Et aliud eſt dicere, ꝙ ita ſit in veritate, vt dixi in d. l.
Labeo. ergo. Bar. nullam ſapit contrarietatem.
b And. Barb. ¶ Reſpon. aut. No. ꝙ ſi relinquit ſeruus lãguens,
fit liber: ſecus ſi ſanus, niſi ſeipſum preoccupet in libertateꝫ: qđ
no. ſm Ang. qñ quis relinquit animalia infirma: qđ procedit ſꝫ
do. Ioan. ſi non erat ſpes reconualeſcentie: alias ſecus l. cum de
indebito. de proba.
c And. Barb. Ult. no. Uide qđ no. in aut. ti. de eccl. tit. §. interdi-
cimus. ſꝫ in iſta ciuitate Bon. ſm d. Io. fuit ſeruatum contra.
d And. Barb. ¶ Sed ponamus. Et not. ꝙ hec multum facit pro
opi. dñi mei, in l. j. §. hec que. de acq. poſ. an bona illius monaſte
rij ſint vacantia, ⁊ ſic ſint fiſci, an debeant reſeruari, donec de no
uo fiet monaſterium.
e Alex. ¶ Caſum pulchrum. Uide qđ no. Bart. in l. inter ſtipu-
lantem. §. ſacram. de verb. obli.
f And. Barb. ¶ Ultimo no. tex. No. ꝙ rem habere pro derelicta,
dr̃ quedam donatio, ⁊ ſic ex contractu huius donationis ſoluat
gabella, ſi ex forma ſtatuti de contractu ſoluatur, vide qđ no. in
l. j. ſ. ſi ex nox. cau. aga.
g Alex. ¶ Dicit ſtatutũ. Adde Bar. in d. l. j. ſ. ſi ex nox. cau. aga.
⁊ de q. Bar. hic, vide Gu. de Cu. de re. diui. in aliquib. lec. ⁊ ha-
beo in lib. meo. vide que ibi dixi. Sꝫ Bal. in l. mater. in vlt. col.
C. de rei vend. dicit, ꝙ titul. pro derelicto eſt ſimilis donationi,
non tñ eſt proprie donatio, nec in eo requiritur inſinuatio. Sed
vtrum caſu quo ſit donatio, dꝫ ſolui pro ea gabella, ⁊c. vide per
Bal. in l. contractus. in pe. col. C. de fid. inſtr. ⁊ adde ꝙ ſi habeo
rem pro derelicta, incontinenti non vr̃ donata, ſꝫ re integra poſ
ſum penitere. l. ij. vbi gl. C. qui bo. ced. poſ.
h And. Barb. ¶ Rñ. donatio. No. ꝙ donatio, que fit in perſonam
certam, requirit vtriuſqꝫ conſenſuꝫ. ſ. donatarij, ⁊ donatoris: ſe-
cus qñ fit in perſonam incertam, qđ tene menti, qđ eſt verum ſm
Ang. qñ apparet de fraude, alias ſecus, qꝛ tunc non eſt donatio,
quia non eſt ſtipulatio, nec pactum, que ſunt de forma donatio-
nis, ergo, ⁊c.

LEX XXXII.

1 ☞ Nominatim fieri dicitur, etiam nomine appellatiuo.
2 Differentia eſt inter nomina propria, ⁊ appellatiua quantuꝫ ad
modum ſignificandi, ⁊ quando ſeruus cõis ſtipulatur per nomi
na propria vel appellatiua.
3 Seruus plurium ſi ſtipulatur, qualiter acquiratur dñis.
Inſtitor ſocietatis, in qua ſunt plures ſocij, qualiter acquirat.
4 Conſuetudine mercatorum ſtante, ꝙ vnus nominatur nomine
proprio, ⁊ alij appellatiuo, puta Titius, ⁊ ſocij, ſi Titius ſtipula
tur, qualiter acquirat.
5 Seruus, in quo plures habent vſumfructum, ſi ſtipulatur, vel
acquirat, qualiter acquirat.
6 Monachus vnius monaſterij, cui fuit ab Abbate commiſſum
regimen alicuius eccleſie ſi acquirit, cui acquirat in monaſterio
an eccleſie.
Seruus alterius ab aliquo, vel aliquibus bona fide poſſeſſus, ſi
ſtipulatur, cui acquirat.
7 Monachus vnius monaſterij, bona fide ab alio poſſeſſus, ſi ſti-
pulatur, cui acquirat.
8 Liber homo poſſeſſus ab aliquo, vt ſeruus, ſi acquirat, cui ac-
quirat.

SI communis ſeruus ita.
Sing. lex, ⁊ breuiter. h. d. Si ppria noĩa exprimãtur,
vocant dñi in viriles, ſi exprimant appellatiua, vocan
a tur in dñicas: ſꝫ ſi vtrunqꝫ exprimat, in dubio inſpicit[a], qđ pre-
1 cedit. h. d. ¶ Op. de l. proinde. ij. reſpon. ſ. eo. Intellige † nomi
natim nominibus appellatiuis. Uel ſi intelligas proprijs, dic,
quod preceſſerunt appellatiua. ¶ Extra glo. opp. quod non ſit
dr̃ia inter nomina propria ⁊ appellatiua. l. certum. ſ. ſi cer. pet.
2 Sol. † quantum ad reddendum rem certam non eſt dr̃ia, vt ibi,
qꝛ tam per priora, ꝗ appellatiua eadem perſona ſignificatur: ſꝫ
quantum ad modum ſignificandi eſt differentia. Naꝫ per hoc no
men dominus, quod eſt appellatiuũ, ſignificatur perſona cate-
nus, quatenus ſibi illud nomen appellatiuũ congruit. ſ. p parte
domi-

dominica, ſed per nomen proprium perſona ſignificatur inte-
gre, qꝛ noīa propria vtriqꝫ equaliter congruūt, ꝛ ideo equaliter
vocant, ꝛ iſtud eſt vere ꝛ proprie dictum, quantum ad caſum hu
b ius legis. Tamen vniuerſaliter dicta rō non cōcludit. Pone⁹,
ꝙ ſeruus plurium fratrum ſtipulatur ab alio fratre, hoc modo,
promittis fratribus tuis, vel hijs talis ꝛ ſimilibus: Certe iſtud
nomen appellatiuum congruit oībus equaliter, tñ non vocant
equaliter. tex. eſt no. ſ. ad Treb. l. Lucius. §. Meuia. Dic ergo
ꝙ nomina appellatiua ſunt omnibus cōia, ꝛ ideo preſumitur ꝙ
reſpectu cōis que erat in ipſo ſeruo fuerit ſtipulatus. Sed noīa
c propria ſunt cuiqꝫ propria, ꝛ ideo puto, ꝙ ſi fuiſſet ſtipulatus p
nomina appellatiua, non communia in perſona omnium domi-
norum. Exemplum, promittit filio Titij, ꝛ filio Seij, tunc dñi vo
carentur in viriles. l. nonnunquam. ſ. ad Treb. Sed contra, qñ
per nomina propria vocant in dominicas, ſeu hereditarias par
tes. l. Thais. §. Stichum. ſ. de fideicom. lib. Sol. diſtinc. huius
legis hꝫ locum in dubio: ſed ſi apparent alia indicia, pp que pre
ſumeretur, diſponentes aliud ſenſiſſe, non ſtaremus huic pre-
ſumptioni, vt in l. contraria, vbi non inſpicimus nominu ꝓpria,
vel appellatiua, ſed onus iniunctū, vt pro quibus partibus vo
cantur ad onus, pro illis vocantur ad commodum. Et hoc eſt,
quod text. hic expreſſe dicit, quando ſunt expreſſe propria ꝛ ap-
pellatiua, inſpicere debemus primo coniecturas, cuius demon
ſtrandi gratia, ꝛc. id eſt, an propria ad deſignationem appellati
uorum, an econtra, vt dicit gl. Si non apparent, tunc inſpicim⁹
quod precedit, vt tex. dicit ſm veram opin. lꝫ Old. contra, vt in
gl. de cuius opi. non curo. vnde contra preſumptionem illi⁹ le-
gis do aliquas nota. coniecturas. Primo receditur ab hac pre
ſumptione rōne oneris iniuncti, vt modo dixi. Secūdo rōne rei
ſuper qua fit diſpoſitio. l. ſi ſeruus communis. ſ. de dam. infect.
Simile in l. cum poſt. §. j. ſ. de admin. tut. vbi ſi tutor contrahit
ſuper re pupilli, vr̄ contrahere tutorio nomine, lꝫ precedat no-
men proprium. Ad idē, ſ. de inſti. l. fi. quod no. Tertio rōne no
titie. l. qui habebat. ſ. de reb. dub. Unde diſtinct. huius legis hꝫ
locum, quando nominantur perſone tote: Sed ſi incognite no-
minentur in diſpoſitione, ſemper videntur adiecta propria no-
mina ad demonſtrationem appellatiuorum, ꝛ ſic inſpiciunt ap-
pellatiua, arg. d. l. qui habebat. ꝛ hac lege. Quarto ſm vnuꝫ mo
† dum pōt valere†, ſm alium non, ꝛ tunc inſpicitur, ꝙ precedit, ſꝫ
valeat eo modo quo pōt. l. quoties. de reb. dub. ꝛ. ſ. eo. l. ſeruus
d hereditarius. ꝛ facit quod no. ſ.[d] de iuriſdi. om. iud. l. ꝛ qꝛ. ꝛ de
pac. l. tale pactum. in fi. Ultimo gl. ſummat iſtam materiam,
de ſtip. ſer. que lꝫ ſit nobis extranea, tamen quo ad multa pōt eē
3 vtilis, ideo examinemus eam plenius. † Et primo quero, quādo
ſeruus plurium ſtipulatur, qualiter acquiritur dominis: Circa
quod dic, quod quandoqꝫ ſeruus ſtipulat̄ ſimpliciter, ꝛ tunc aut
omnibus pōt queri pro portione dominica, ꝛ tunc omnibus q̄-
ratur pro portione dominica, vt. ſ. eo. l. ſeruus cōis ſic. ſi tamē
ad alterum ex dominis pertinuiſſet, alteri reſtituere cogeretur
condōne ſine cā, vt. j. eo. l. pen. aut non pōt omnibus queri p por
tione dominica, ꝛ queritur omnibus pro ea portione, pro qua
pōt queri, vt. l. ſi ſeruus cōis. ſ. de dam. infe. Aut non pōt omni
bus acquiri, ꝛ acquiritur eis, quib⁹ poteſt, vt. ſ. eo. l. j. §. ſi ſeru⁹
cōis. ꝛ l. ſi alienus ſeru⁹. in fi. Et iſta ſunt[e] vtilia ad queſt. de vno
inſtitore vnius ſocietatis, in qua ſunt plures ſocij, ꝛ habent plu
res partes in ſocietate, vt in eo qui ſimpliciter ſtipulat̄, vel acq
rit, quod certuꝫ eſt acquiri dñis. l. j. in fi. ꝛ l. ſeq. ſup. de inſti. ac-
quirit eis pro portionibus dominicis, vel non, ſm precedentem
diſtinc. Et predicta ſunt vera, etiam ſi ſeruus ſtipulatus eſt do-
minis, ꝛ nominatim nominibus appellatiuis, ſiue ſibi, vt hic. ſu
pra e. l. ſiue mihi. Qñqꝫ ſeruus plurium ſtipulat̄ nominatim ali
cui ex dominis, ꝛ tunc illi ſoli querit. l. ſeruus cōis ſic. ſupra eo.
Aut ſtipulat̄ nominatiꝫ pluribus dñis, vt oībus, ꝛ tunc aut eos
nominat alternatiue, ꝛ tunc dic, vt ſupra e. l. item ſi ſeruus. cum
l. ſeq. Aut copulatiue, ꝛ tunc aut oībus nominatim pōt queri vi-
riliter, ꝛ omnibus querit̄, aut oībus non pōt queri, ꝛ tunc queri
tur illis, quibus pōt queri. l. proinde. §. ſi. ſu. eo. ꝛ eodē mō diſtin
guendum eſt ſi iuſſu aliquorum fuerit ſtipulatus: qꝛ tunc querit̄
iubenti, ſeu iubentibus pro dominicis tantum, vel eis quib⁹ po
teſt. d. l. ſeruus cōis ſic. ſup. eo. Fallit in l. ſeruus duorum. ſup. ď
acq. here. ꝛ rō ibi no. Quandoqꝫ vnus iubet, ꝛ alium noīat, ꝛ tūc
dic vt dixi in d. l. ſeruus cōis ſic. ſu. eo. Et idem dicerem in inſti
tore plurium mercatorum vnius ſocietatis, vt ſi nominatim re
ſpectu aliquorum ex ſocietate contrahit, vel interueniente ſpe-
ciali iuſſu aliquorum qꝺ illis ſolis queratur. Quandoqꝫ ſeruus
ſtipulatur noīatim noībus proprijs, ꝛ appellatiuis, ꝛ tunc aut
exprimuntur noīa propria ꝛ appellatiua eorundē, aut nomina
propria quorundam, ꝛ aliorum appellatiua, aut quorundaꝫ pro
pria ꝛ oīum appellatiua. Primo caſu hꝫ locum diſtin. huius l.
vt diſtinguamus, quod precedat, niſi interueniat aliqua de pre-
ſumptionibus ſupra dictis. Secundo caſu nominato noīe pro-
prio acquiruntur viriles, nominato nomine appellatiuo acqui-
runt̄ pro portionib⁹ dominicis, arg. ſup. eo. l. proinde in princ.
Tertio caſu, quando aliquibus nominatiꝫ nomine proprio, ꝛ a-
lijs nominatim nomine appellatiuo, ꝛ tunc fiet diuiſio eo modo
quo dr̄ ſup. eo. l. ſi ſeruus cōis. ꝙ nominati habent ſuas partes
viriles, ꝛ oēs domini habent vnam virilem, ad quam vocabunt̄
etiam nominati pro portionibus dominicis, vt ibi pꝫ. Et iſta fa
4 ciunt ad qōnem ſm conſuetudinē, ꝛ fere totius Italie in libris
cum literis mercatorū vnus nominatur noīe proprio, ꝛ oēs alij
nomine appellatiuo hoc modo, Titi⁹ ꝛ ſocij talis ſocietatis, ꝛc.
Nam vr̄ quod ex virtute talium verborū, ille nominatus tenea
f tur[f], ꝛ ſibi acquiratur pro dimidia, alijs oībus pro portionibus
ſocietatis. Tamen puto ſic dicendum, quod ex virtute dictorum
verborum quatenus continent contractum, ex quo dicti merca-
tores debeant obligari, ſi quidē ageretur inſtitoria, quilibet te
netur inſolidum, quaſi per illum omnes negotiationes exerceāt,
vt ſup. de exer. l. iiij. in prin. ibi, ſꝫ ſi plures, ꝛc. Si vero in dicta
ſcriptura continetur totum, ex quo eis mercatoribus dꝫ obliga
tio queri, tunc rigor verborum importat illud, quod ſupra dixi
in ſeruis ſtipulatorib⁹: equitas tamen, ꝛ vſus cōis ſuggerit cō-
trarium. Nam ille vnus qui nominatur, non ad hoc noīatur, vt
ſibi magis queratur, ſed vt oſtēdatur quod ille ſocietatis caput
obtinet. Et ideo forſan dicendum eſt, quod omnibus queretur
5 pro portionibus ſocietatis. † Secundo quero, quando eſt v-
nus ſeruus, in quo habent plures vſumfructum, qualiter ſtipu-
lando vel aliter acquirendo acquirit: Dic aut acquirit ex opera
ſua, aut aliunde, Primo caſu, aut acquirit ſimpliciter nemine
iubente, ꝛ neminem noīando, ꝛ idem quod ſupra dictū eſt in plu
ribus dominis. Si vero ſtipulatur nominatim, vel aliquo iuben
te, dic vt in gl. Si vero vnus iubet, ꝛ alium nominat, dic vt ſup.
dixi in pluribus dominis. Si vero ſtipulatur vel acquirit ex re
domini, vel aliunde, non ex re fructuariorum ſimiliter, dic vt in
g gl. Et predicta[g] ſunt vtilia † ad queſt. de monacho, cui commiſ-
5 ſum eſt regimen alicuius eccleſie ab Abbate ſuo. Nam illud q̊
dictus monachus querit ex re eccleſie quam regit, vel ex opera
ſua, querit illi eccleſie, quam regit: cum predicta eccleſia poſſit
dici quodam modo fructuaria dicti monachi. Ipſi. n. eccleſie dꝫ
monachus operari. Si vero quereret aliunde, tunc quereretur
eccleſie principali, cuius eſt monachus, ꝛ ſub cuius obedientia
durat. Et ſi eſſet prepoſitus regimini duarum eccleſiarum, dicē
rem idem quod in ſeruo, in quo habent plures vſumfructuꝫ. Et
probatur extra de offi. ordi. c. preſenti. lib. vj. niſi ex cā authori-
tate Abbatis poſſet conuerti in vtilitatem monaſterij, extra de
offi. or. c. quanto. Et predicta intelligas vera, niſi traſferatur ad
regimen alteri⁹ eccleſie, taliter ꝙ liberaretur ab obedientia pri-
mi monaſterij, ꝛ Abbatis ipſius: tunc. n. illi eccleſie, in quā tranſ-
fertur, oīno quereretur, vt extra de priui. c. cum olim. ꝛ ibi p In
no. ꝛ alios doc. ꝛ xviij. q. j. c. ſtatutū. Tertio quero, quid ſi ſer
uus vnius, ab aliquo, vel aliquibus bona fide poſſidetur, ꝛ aliqd
ſtipulatur, vel acquirit, cui acquiret: Dic vt in gl. hic, ꝛ l. ſi alie-
nus ſeruus. ſup. eo. ꝛ l. liber homo. in prin. ſup. eo. Et predicta
ſunt vtilia ad queſt. de eo, qui vere eſt monachus vni⁹ monaſte-
rij, ꝛ ab alio monaſterio bona fide tanquaꝫ monachus retinetur,
vt eodem modo acquirat ea que querit, ſm quod dicimus in ſer
uo bona fide poſſeſſo. Omnia. n. que de acquiſitione ſeruorum
dicuntur, poſſunt intelligi de acquiſitione que fit per monachū,
vt no. Inn. in d. c. cum oliꝫ. extra de priui. Sin aūt mala fide de-
tineretur, tunc abſqꝫ dubio detinenti non quereretur, ſed mona
ſterio quereretur, cuius vere eſt monachus, vt ſupra eo. l. ſi ſer-
uus teſtō. ꝛ l. ſeruus meus. Quarto quero, quid in libero ho-
mine, ſi ab aliquo poſſideatur vt ſeruus: Dic vt l. liber homo.
ſupra eo. Et idem dicerem de eo, qui vere non eſt monachus, ta
men vt monachus ab aliquo monaſterio detinetur, per ea que
dicta ſunt. Quinto quero, quid de eo qui eſt monachus, tamē
nullius monaſterij: Reſpon. qualiter poteſt hoc cōtingere, quid
iuris ſit, dic dixi ſupra l. proxi.

ADDITIONES.

a Alex. In dubio inſpicitur. Que ſit rō, vide Bar. in l. fi. C. de
condi. inſer. vbi no.
b And. Barb. Pone. Contrarium tꝫ hic Ange. ſed do. Io. ſe-
quitur Bar.
c And. Barb. Et ideo. Contrarium tꝫ hic Bal. ꝛ Ang. qꝛ ac-
quiritur eccleſie Romane, vide que dixi in c. j. de infan. ex po. ꝛ
ibi do. Abbas.
† Clau. de Seyſ. Poteſt valere. Adde Alex. in l. iij. §. filia. ſu-
pra de libe. ꝛ poſthu. ꝛ in l. ij. in fi. C. de libe. prete.
d Alex. No. ſupra. Adde Bar. in l. ſi vnus. §. fi. ſupra de pact.
bene facit l. j. §. quid. n. ſi duo. ſupra quod fal. tu. autho.
e And. Barba. Et iſta ſunt. Si inſtitor plurium mercatorum

ſtipulaſ eis dari, intelligitur ſm portiones eorum. quod intelli
ge cum ceſſione ſine ceſſione non querit. facit. l. j. s. de act. ⁊ obl.
cum ſi. ⁊ ita intelligit. l. j. ⁊ ij. s. de inſtitor.
f Alex. ℭ Noiatus teneat. Et an litere mercatoris eum obligent,
vide no. Spe. de obl. ⁊ ſo. §. qualiter. verſ. ſed pone, in ff. Et predi
cta ſunt vtilia ad queſt. vtz de eo. ⁊c. vide in ca. i. de priui. in vi.
quod ſiue acquirat ex opera ſua, ſiue ex re, ſiue alio quouis mō,
quod acquirit ecclesie, cuius eſt cure prepoſitus, dummodo nō
habeat ſeperata bona. Item tz, lz non alleget. Fed. de Se. conſi.
xxxv. quem ſequit do. Ant. in c. in pñtia. de proba. ⁊ idem quod
hic tz Bar. in l. ſed ⁊ ſi quis. §. interdum. s. de vſufr.
g And. Barb. ℭ Et predicta. No. ſi monacho eſt commiſſa eccleſia,
quicquid querit reſpectu illius eccleſie, efficit eccleſie: ſi aūt qrit
extra illam eccleſiam, querit principali, cuius eſt monachus.

LEX XL.

1 ☞ Donatio vel venditio facta ab aliquo de omnibus ſuis bo-
nis, qui poſtea committit delictum, ob quod bona debent publicari
preſumitur fraudulosa.

Qvicquid. Lz ſtiplō ſerui ⁊ filij conferat in tps
exiſtentie ſui iuris, nihilominus
patri ⁊ dño queritur. h. d. ℭ Op. de l. que legata. j. de
regul. iur. Sol. Aliud in legatis, aliud in contractibus.
a ℭ Dr hic, ſi tamen dolo malo: quid in dubio: a Dicit gl. quod in
dubio preſumitur dolo malo. Facit ſupra de pec. l. ſumma cum
4 rōne. in princi. Et per iſtam legem dico, quod ſi vendo tibi vel
dono omnia bona mea, ſi contingat me committere aliquod malefi
ciū, pp quod bona publicari debeant, certe precedens donatio,
vel alienatio vr facta dolo, vt hic. Dico plene in l. poſt contra-
ctum. s. de dona. ℭ Ultimo quero, qūo poteſt eſſe, quod non ſit
facta dolo malo: Et quod dolus non preſumitur, habes in l. qui
dam cum filium. ſupra de here. inſti.

ADDITIO.

a And. Barb. ℭ Quid in dubio. No. q do. Ang. allegauit l. ſum
ma cum rōne. s. de pec. que facit ſing. quod ſi quis intricat bona
ſua, vel libros rōnum, vr in fraudem creditorū facere, quod eſt
contra aliquos de Tuſcia. Item ſi alienat meliorem rem, quaz
hz. facit l. omnes. §. Lucius. s. que in frau. cred. ℭ Alexā. Uide
ſupra de ver. obl. in l. ſi filius. in prin. ⁊ quod no. per Pe. ⁊ Im.
in l. quocunqz. §. ſiquis ita. eo. ti.

Digeſtorum liber. xlvj.

De fideiuſſoribus & mandatoribus. Tit. j.

1 ☞ Fideiuſſor ⁊ mandator in quo diſtent.

1 ℭ Querit gl. que differentia ſit inter fideiuſſorem ⁊ mandatorē:
a Dicit gl. q fideiuſſor ſemper ſequit, mandator precedit: a vt in
gl. Sed hoc vr l. penu. ⁊ l. ſi ſtipulatus. j. eo. ſed Dy. ſuſtinet hoc
modo. Si conſideras modum obligationis contrahende, ⁊ tunc ante, ⁊
poſt pōt accipi. Si conſideras conueniendi effectum, ⁊ tunc non
pōt, niſi poſt effectum obligationis principalis conueniri. Que
eſt ergo dria: Et dic fideiuſſor ante ⁊ poſt, mādator ante, in aut.
eo. poſt prin. ⁊ l. ſi vero. §. ſi poſt creditam. s. man. Item fideiuſ-
† ſor obliga. verbi tm, ⁊ l. ſi hrditatem. §. j. s. man. ⁊ l. blāditus.
C. hoc ti. ⁊ l. v. §. ſatiſacceptio. s. de ver. obl. Itē mandator conſen
ſu. l. ſi hrditatem. §. j. s. mand. Item fideiuſſor actione ſtricti iu-
ris ex ſtipulatu tenetur, mandator vero ex bone fidei iudicio, vt
in dicta dria apparet. ℭ Quero, quid vult dicere rubrica, dum
dicit de fideiuſſoribus ⁊ mandatoribus: Dicebat Rog. i. de fi-
deiuſſoribus mand. q. d. de fideiuſſoribus, ⁊ de his, pro quibus
quis fideiubet, qui dnr mandatores. Sed gloſ. non ſtat in iſta, ⁊
merito, qz de contractu mandati inter fideiuſſorem, ⁊ principa
lem tractatur in ti. s. man. non hic. Unde dic vt in gl. ⁊ probat. j.
eo. l. ſi mandato meo. ⁊ l. Uranius.

ADDITIO.

a Alex. ℭ Mandator precedit. Quid ſi non apparet qs primo, ⁊
quis poſt: Bar. in l. ij. §. prius. de vulg. ⁊ pu. ⁊ Imol. in l. Mar-
cellus. j. eo. in apoſt. mag. vbi habes, qn non apparet, quis fue-
rit obligatus vt fideiuſſor. ⁊ de materia habes gl. in aut. de fide-
iuſ. in. §. j. vbi de iſtis. ⁊ de expromiſſore, vide tex. in l. qd ſi nō ſol
uere s. de pig. act. Et fideiuſſor dr expromiſſor. l. omnib9. ⁊ ibi
gl. ⁊ Bar. j. de ſolu. Et quis ſit fideiuſſor, ⁊ quot oriantur obliga
nes ex fideiuſſione, dic vt per Bar. l. reos. in princ. s. de duo. re.
vbi etiam ponit de ti t. mandati. circa idem in prin. vide bonam
gl. in aut. de fideiuſ. in prin. Que aūt ſit dria inter fideiuſſorem,
⁊ mandatorem, vide, in l. ſtiplōnuz alie. §. ſtiplō. de verb. obl. Et
quis dicatur ſponſor, vel promiſſori identitatis. vide Bar. in l.
pōt. j. e. Et nunquid fideiuſſor de iudicio ſiſti, vel de repñtando
aliquem, dicat proprie fideiuſſor. vide in rub. poſt g. ij. C. eod. ⁊
ibi dicit q oēs iſti habent beneficium diuiſionis. Ang. in l. v. §.
j. ſupra de ver. obl. in l. ſi quis ex his. ff. qui ſatiſd. cog. Et an in
dictis conſtitutionibus habeat locum beneficiuz diuiſionis, dic
vt l. fi. ſup. de conſtit. pec. Unum adde, quod dixi in l. Lucius. j.
eo. Et de modis intercedendi. vide tex. ⁊ ibi Paul. de Ca. in d.
l. Lucius. alleg. gl. in l. in perſonam. ſupra de pac.
† Clau. de Seyſ. ℭ Uerbis tm. Uide per Alex. remiſſiue in d. l. v.
§. j. ſupra de verb. obl. poſt Ang. 2mo. ⁊ Lud. ibi.

LEX I.

1 ☞ Fideiuſſor poteſt accedere obligationi, que ex maleficio na
ſcitur.
2 Obligationi naturali fideiuſſor accedit, niſi ſit penit9 extincta.
3 Ciuili obligationi qñ poſſit fideiuſſor accedere.
Ciuilis obligatio tm naſcitur ex ſententia.

Omni obligationi. Omni obli
gatiōi, ⁊ ci
uili ⁊ naturali pōt accedere fideiuſſor. h. d. cum l.
ſeq. ℭ Op. j. eo. l. cum lex. ⁊ l. non dubium. C. de
legi. Solu. Ubi nulla eſt obligatio, qz lex reſiſtit:
hic ſubeſt obligatio ſm gl. ⁊ Jac. de Are. Opp.
de l. j. C. ne fideiuſ. do. den. Sol. q ibi fallit, ⁊ hic ponit gña ſin-
gulorum, non ſingula generum, qz oī obligationi accedit, nō ſin
1 gulis obligationibus. ℭ † Quero, an obligationi que ex malefi-
cio naſcat, poſſit fideiuſſor accedere: Gl. dicit q ſic, non allegat.
Probatur in l. Grece. §. ſed ⁊ ſi ex delicto. ⁊ l. ſi a reo. j. eo. t t.
2 Gl. no. in. §. j. Inſti. eod. ℭ Scdo quero, an obligationi naturali
tm poſſit accedere fideiuſſor. Certe ſic, vt hic, ⁊ i. ij. l. fideiuſſor.
§. ij. ⁊ l. Marcellus. j. eo. qd intellige niſi eēt talis naturalis, cui9
3 effect9 eſſet extinctus, vt. j. eo. l. ſi poſtquam. ℭ † Quero, an ciui
a li a obligationi poſſit accedere fideiuſſor: Et gl. dicit q ſic. C. de
non nu. pe. l. ſi cui. Contrariam gl. habes in l. ſi ſtipulatus. j. eo.
Aduerte, d. Dy. dicit melius q Pe. Quedam eſt obligatio ciui
lis, que hz effectum exactionis, vt obligatio ex ſnia. iſta hz vincu
lum ciuile, non naturale. l. Julianus. de cond. inde. lz quidaz di-
cant, q etiā naturale, ſi non appellat. l. ab eo. C. qōo, ⁊ qñ iudex.
Sed cōis opi. eſt, q ciuilis tm naſcatur, ⁊ in hac pōt interuenire
fideiuſſor. l. iiij. §. ſi ex conuentione. ſupra de re iud. ⁊. j. eo. l. Gre
ce. §. ⁊ poſt litem. Quedam eſt, que non hz actionem, qz reus hz
exceptionem non nume. pecu. ⁊ non pōt accedere fideiuſſor, d. l.
ſtipulatus. j. eo. ti. ⁊ ibi no. quod intellige in effectu, qz ipſo iure
teneretur, ſed hz exceptionem, ſicut ipſe principalis. vt not. gl. j.
eo. l. fideiuſſor. §. fideiuſſor. ⁊ Inſti. eo. ti. §. j. ⁊ ibi glo. exprimit,
quod fideiuſſor hz illam exceptionem, quam hz principalis: Sz
contra predicta opp. qz vr contra l. ij. §. j. ſup. de conſti. pec. Sol. Si
obligatio ciuilis ſubeſt, naturalis vero de iure preto. eſt ſubla-
ta, pōt fideiuſſor accedere per ſtiplōnem: ſed ei compet ⁊ exce-
ptio, que ⁊ principali, ſed conſtitui non pōt. Rō eſt, qz cōſtitutio
fuit inducta ex edicto pretoris, ſed vbi non eſt debitum de iure
pretorio, tunc conſtitui non pōt, vt in contrario. Facit. §. de con
ſtituta. Inſt. de act. Quero, an pro eō qui tenet officio iudi. poſ-
ſit accedere fideiuſſor: Dicam. j. eo. l. Marcellus.

ADDITIO.

a Alex. ℭ Quero an ciuili. Uide Bar. in d. l. ſi cui. ver. ex iſto fi-
ne. ⁊ Bal. in d. l. ſi cui. ver. item no. q fideiuſſor. ⁊ que eſt rō, qua
re non pōt quis conſtituere ciuiliter tm debitum, habes in l. j. §.
debitum. ſupra de conſti. pec. vbi ipſe no.

LEX II.

1 ☞ Pupillus ex contractu commodati, ⁊ depoſiti, qualiter tenea
tur, ⁊ fideiuſſor accedat.
2 Seruus obligatur naturaliter in omnibus caſibus, in quibus
liber obligatur ciuiliter ⁊ naturaliter.

1 Et commodati. ℭ † Quero, qualiter
ex cōtractu depoſiti,
⁊ cōmodati teneat pupillus: Et dicit gl. q ſi dolo fe-
cit, q tunc teneat naturaliter ⁊ ciuiliter. l. j. §. an in pu
pillū. ſup. depo. ⁊ ſi eſt factus locupletior. l. iij. in prin. ſup. cōm.
⁊ indiſtincte fideiuſſor tenetur. Sed quid ſi non dolum, ſed cul-
pam commiſit: Et dicit gl. q in commodato tenetur naturaliter
propter culpam in depoſito non tenetur naturaliter pp culpaz,
niſi ex dolo. Quid vult dicere iſta glo. Uos habetis vnam regu
lam, quod in quibus maior tenetur naturaliter ⁊ ciuiliter. ⁊ in il
lis pupillus tenetur naturaliter tm, vt. j. tit. j. l. j. ⁊ dicam ibi. ſed
in commodato maior tenet de lata, ⁊ leui culpa ciuiliter, ⁊ natu
raliter, ergo minor tenetur de lata, ⁊ leui naturaliter tm eodem
modo,

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN